

L'ucmajor

de pinte en ample

REVISTA MENSUAL
Octubre 1989
Número 94 - Preu: 100 Ptes.

PRENSA
CORTINA

Damià Tomàs, pregoner de les Fires

Anada a «Ses Piquetes d'es Pèlag»

L'actuació de Jaume Amella, romancer

Joan Frontera, conferenciant de la V^a Setmana de Gastronomia

BONES FIRES!

GAMA ROVER

BONES FIRES

ILLA MOTORS

☎ 66 01 46

Avda. Cavaller Ramón Santmartí, s/n. • 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any IX

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Lluçmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:

Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Francisca Capellà
Miquel Cardell
Joan Clar
Joan Contesti
Bartomeu Font
Joana Font
Damià Fullana
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcías
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llopart
Margalida Martín
Miquel Mascaró
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Sebastià Rubí
Jaume Salvà
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socías
Joan Socías
Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeroni Tomàs
Pere F. Torrents
Antoni Vacell
Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quir tana

Col·laboren:
Sebastià Monserrat
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fermín
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:
Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Temps de fires i de fermança

Un any més, el sabor festiu de les Fires anirà acompanyat de l'ambient polític i mitiner que envolta qualsevol cita electoral. Les eleccions legislatives arribaran abans de final de mes i el ciutadà, en la seva participació a les urnes, té la possibilitat no només de disposar el vot, sinó també l'oportunitat de jutjar l'actuació del govern i mitjançant la decisió pròpia, de cercar el canvi que estimi oportú.

Són els avantatges de la democràcia que amb les periòdiques convocatòries de comicis, dóna pas primer a la reflexió i després a la lliure elecció.

Hem de recordar ara el refrany popular que «cada poble té el govern que se mereix». És veritat que en els darrers mesos hem vist com la desil·lusió esdevenia la nota primordial en amplis sectors de la societat quan s'ha comprovat que les esperances de més justícia, seguretat, possibilitats de feina, menys pressió fiscal, respecte per la natura, atenció sanitària, igualtat d'oportunitats, major autonomia, quedaven a mig camí.

Si els polítics no han respost a les expectatives, no vol dir que hom hagi de quedar

a casa seva i engrossir el tant per cent de l'abstenció com va succeir en les eleccions europees i en una autèntica democràcia és indispensable que els ciutadans participin i participar vol dir estar compromesos ja sigui amb els partits o els estaments socials o ciutadans.

Les Fires són dies de fermança, una espera il·lusionada dels infants, els enamorats per la joguina, la joia o el simple detall o record que de manera tradicional, confien a rebre en aquesta data. En aquest context els llucmajorers també confien que arribi la seva fermança i la solució per a uns temes importants de la vida ciutadana: major transparència de la gestió municipal, la definitiva posada en marxa del polígon industrial, les ajudes del pla extraordinari d'inversions de la Conselleria de Turisme per millorar S'Arenal i també i com a una fermança molt especial, la solució de la gran assignatura pendent: Capocorb.

De moment, només podem estar a l'espera de l'informe del catedràtic Avelino Blasco, amb la il·lusionadora esperança que propiciï una decisió municipal que contempli la salvació definitiva d'aquesta zona tan significativa de la marina llucmajorera.

Nombrós projecte de modernització de S'Arenal Dimissió de Rabasco com Regidor del CDS

En el Ple ordinari del mes passat, entre els assumptes més importants, figuren la carta de dimissió del Regidor Joaquín Rabasco, com membre del CDS, per haver deixat aquest partit, sol·licitant passar al Grup mixt, el que li fou concedit, encara que es queda totsol, com fins ara.

L'altre assumpte més important, aprovat per unanimitat, és el gran projecte de modernització, noves infraestructures i altres obres a S'Arenal i Urbanitzacions de la costa, com són les de Bellavista, Cala Blava i Son Verí, amb un pressupost que passa els mil milions de pesse-

tes, que es desgosarà mitjançant una subvenció del 60 per cent. Per part de la Conselleria del Turisme, i el restant 40 per cent, per l'Ajuntament, el que representa que aportarà el consistori, uns 415 milions, que tampoc seran tants, perquè els propietaris de les esmentades urbanitzacions beneficiaris, donaran uns 165 milions, pel que el nostre Ajuntament, en realitat, només pressupostarà 250 milions per aquesta nombrosa obra.

Obra, l'esmentada, que inclourà la construcció de zones verdes, voravies, vials i conduccions d'aigua potable i clavegueram, a més de nou enllumenat. El grup Popular, que si bé donà el seu consentiment al projecte, va fer constar també la seva desconfiança que la Conselleria de Turisme subvencioni la totalitat del mateix.

grafimut

**OFFSET - TIPOGRAFIA -
PAPERERIA**

Bisbe Taixaquet, 60 - Telèfon 66 00 69

LLUCMAJOR

MODIFICACIONS DE CRÈDIT

En el punt sobre modificacions de crèdit per transferències, l'oposició del grup popular i el Sr. Rabasco, es mostraren contraris a aquestes transferències, per boca de Mateu Monserrat, declarant que són excessives, suposen un escàndolós tràfec de diners d'una partida a l'altra, i canvien substancialment el pressupost municipal, un pressupost que ells aprovaren en un gest d'oberta col·laboració. Va acusar, també, Monserrat, el regidor d'esports, Miquel Clar, d'haver-se excedit en més de 40 milions den el Camp d'Esports de S'Arenal, i li contestà l'esmentat Sr. Clar, dient que la seva gestió la considerava correcta, perquè del que es tracta és d'acabar, d'una vegada per totes, el camp d'Esports de S'Arenal.

Entre els altres acords, figuren:

- Creació del servei de biblioteca pública municipal i subscripció de Conveni amb el CIM a tal efecte, que donarà els llibres i l'Ajuntament el local.

- Concessió del servei de cantina del Camp Municipal d'Esports de Lluçmajor.

capritx

moda íntima

C/ DE SA FONT, 17 - LLUCMAJOR
TEL. 66 22 40

Una biblioteca municipal a S'Arenal

En el plenari celebrat per l'Ajuntament el 25 de setembre passat, com a Regidor de Cultura, vaig sotmetre a la consideració de tot el Consistori la proposta de crear el Servei de Biblioteca Pública Municipal i de subscriure amb el Centre Coordinador de Biblioteques del Consell Insular de Mallorca el conveni de col·laboració que ajudarà a posar-la en marxa. Tots els regidors votaren favorablement la petició.

La creació d'aquesta biblioteca, que també ha de servir de local cultural en sentit ample, respon a diverses motivacions. En primer lloc, vol donar resposta a la manca d'infraestructura cultural que pateix tot el municipi i, especialment, l'Arenal. Aquesta demanda ha estat feta per diverses entitats cíviques en reiterades ocasions. Com a responsable cultural de l'Ajuntament també he constatat

aquesta mancança i les dificultats que imposa en programar actes culturals.

Per una altra part, és necessari aclarir que les biblioteques públiques són un servei obligatori en els municipis de més de 5.000 habitants, segons estableix la Llei de Règim Local. Fins al moment, aquesta exigència legal no ha estat complida. Convé recordar que la biblioteca existent a Llucmajor, amb una llarga tradició de servei, és privada.

Per respondre a aquesta situació, cap esforç municipal no és balder.

Cal començar per on més falta fa la biblioteca, és a dir, a l'Arenal i, per dotar-la bé, hem de cercar la col·laboració d'institucions com el Consell Insular i hem de fer l'esforç de proveir-la de local, de pressupost i de personal.

Maties Garcias

Exposició de Magdalena Sastre

Una font, un portal, una fruita, una flor... són alguns dels temes que Magdalena Sastre Ramon presentarà a l'exposició de Fires 89 que mostrarà a la Sala d'Exposicions de Mare Nostrum durant els dies 14, 15 i 16 d'octubre.

Les tècniques que presenten aquests temes van des de l'oli a l'aquarel·la i amb aquesta exposició individual ja seran quatre les realitzades per aquesta pintora des de

fa set anys.

Abans, ha exposat col·lectivament a La Llotja i individualment, a Santa Maria amb dos guardons corresponents a Premis Locals. Després, exposaria a Bunyola i més tard, al Casino.

Magdalena Sastre Ramon ha realitzat estudis a l'Escola d'Arts i Oficis de Palma i en diverses acadèmies.

Des d'aquestes planes, li desitjam sort i un bon futur artístic.

Confraria «Cristo Nazareno»

S'ha fundat una nova confraria a Llucmajor, es tracta del «CRISTO NAZARENO» creada recentment, dia 13 d'abril d'aquest mateix any.

El motiu de la creació d'aquest nou grup de confreres ha estat segons els seus components que la processó mancava de música i han cregut oportú formar aquesta confraria de cornetes i tambors.

De moment, són set els components (entre ells una dona) i n'hi ha quatre més que ja aprenen a toca els instruments per incorporar-s'hi.

El vestit consta d'una túnica de color grana, una capa blanca, l'emblema de la confraria, cordó bicolor, grana i blanc, cinta daurada i sense caputxa.

Tots els interessats en formar part de la nova confraria «CRISTO NAZARENO» han de ser major de setze anys i el nombre màxim serà de trenta persones.

Podeu trobar la informació necessària adreçant-vos a Guillem Fullana Roig (C. Cardenal Rossell, 10 3^a. 1^a. Tèlf. 66 17 28) o a Manuel Aguilar Mercado (C.Campos, 41, Tèlf. 66 23 66).

sa teulera

**CERÀMIQUES - FET A MÀ
PLANTES I FLORS**

C. Campos, 80 - Tel. 66 01 76 - LLUCMAJOR

Cristaleria Llucmajor

JOAN MOREY

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color
Decorats - Vidrieres artístiques

Ronda Migjorn, 105 Tèlf. 66 14 93 LLUCMAJOR

«Asmill» informa

Poble de Llucmajor:

Primer vos anunciarem el naixement de l'Associació «ASMILL». Ara ha arribat l'hora de presentar-mos a tots vosaltres que al cap i a la fi en sereu a la llarga els beneficiaris.

Aquesta presentació es farà, si Déu ho vol, el proper 26 d'octubre el capvespre. L'hora i el lloc vos serà anunciat a través de premsa, ràdio, cartells i fulls informatius.

També començarem un cicle de 8 xerrades, la primera de les quals serà a continuació de l'acte de presentació.

Les xerrades seran els dies següents i tractaran aquests temes:

Dia 6 d'octubre: Relacions entre germans.

Dia 2 de novembre: Relacions Paterno-filials.

Dia 9 de novembre: Assumpció de les discapacitats.

Dia 16 de novembre: integració escolar.

Dia 23 de novembre: Relacions socials.

Dia 30 de novembre: Sexualitat dels fills.

Dia 14 de desembre: Relacions sexuales de parelles amb discapacitat.

Dia 21 de desembre: Situació laboral de la persona adulta amb discapacitats.

Totes aquestes xerrades seran a càrrec de professionals i experts en els diferents temes exposats.

Només ens queda dir-vos que vos esperam a tots i comptem amb la vostra presència i suport.

Des d'ara agraïm tot el suport que desitjam rebre de tots vosaltres.

ASILL

Distinció a Francesc Sánchez Lladó

En un acte senzill però molt emotiu fou imposada la insígnia d'or de l'entitat d'assegurances Mare Nostrum Sánchez Lladó per la seva bona tasca desenvolupadora i els molts anys a l'empresa. Aquesta distinció es va atorgar a la Delegació Comarcal d'assegurances de l'esmentada entitat, a la Plaça d'Espanya de Llucmajor.

Fou Silvia Chaki, responsable de Mare Nostrum 2.000 qui va entregar a F. Sánchez Lladó l'obsequi i un diploma d'honor.

I ja que parlem d'aquesta empresa, diguem que Francesca Nicolau, responsable de l'agència de S'Arenal ha guanyat com a premi un viatge a Rússia, visitant Moscou, Leningrad i altres ciutats.

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

FOTO CLAR

Perfumeria

Reportatges, Fotos d'Estudi, Carnet... i una extensa gamma de productes de perfumeria

OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

Fundació cultural Prefama Creació i primera convocatòria del Premi «Galdent»

Es crea el PREMI «GALDENT» per a la promoció de l'estudi i divulgació de temàtica relacionada amb Llucmajor i el seu terme, de periodicitat anual i que serà especificat a les bases de cada convocatòria.

Bases de la convocatòria del PREMI «GALDENT» 1990

1.- Es convoca el PREMI «GALDENT» 1990, amb una dotació de 200.000 pessetes.

2.- Els candidats hauran de presentar un treball de caràcter divulgatiu sobre el tema: **Llucmajor i els seus materials de construcció. Aspectes geològics, històrics i tècnics.**

3.- L'extensió serà, aproximadament, de 50 folis, escrits a doble espai, i es podrà adjuntar, a més, material gràfic i fotogràfic.

4.- El treball podrà estar signat individualment o en grup.

5.- El termini de presentació, per triplicat (exceptuat el material gràfic i fotogràfic), serà dia 31 d'agost de 1990.

6.- Es crearà una Comissió que resoldrà el concurs i farà públic el resultat per les Fires de 1990.

7.- El premi podrà ésser declarat desert.

8.- La FUNDACIÓ CULTURAL PREFAMA es reserva el dret de publicar el treball premiat i el seu Patronat resoldrà qualsevol incidència en tot el procés del concurs.

9.- La participació en aquest concurs suposa l'acceptació de les bases de la convocatòria.

10.- L'entrega del treball es realitzarà en el domicili de la FUNDACIÓ CULTURAL PREFAMA (C/ Bisbe Pere Roig, 29, Llucmajor. Tel. 66 01 54).

Fundació Cultural Prefama. Tercera convocatòria de Beques

Ressenya de les beques renovades o concedides per acord de la Comissió de Beques. (Reunió del 26 de setembre de 1989).

RENOVACIÓ CURS 1989-90

1.- ADROVER GARAU, Maria Francisca. Segon Curs Físiques. U.I.B. Palma.

2.- BENÍTEZ GARCÍA, María José. Tercer curs Geografia i Història. Tarragona.

3.- DOLCI RADICE, Rossella. Tercer Curs Psicologia U.I.B. Palma.

4.- GARAU VADELL, Joan B. Quart Curs Econòmiques. Lovaina (Bèlgica).

5.- SALVÀ CERDÀ, Miquel. Segon Curs Empresarials U.I.B. Palma.

6.- TOLEDO ALLES, Federico. Tercer Curs Turisme. U.I.B. Palma.

7.- TORRENS MARTÍN, Pere Francesc. Quart Psicologia. U. Barcelona.

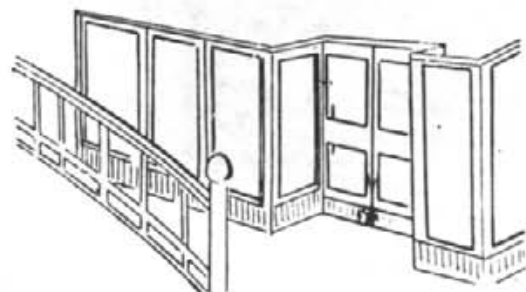
8.- González Ballester, Antònia. cinquè Curs Batxillerat d'Administració i Gestió. Institut de Formació Professional «Pere de Son Gall». Llucmajor.

NOVA ADJUDICACIÓ CURS 1989-90

1.- GUERRERO MAIMÓ, Jaume. Primer curs Enginyeria Industrial. Terrassa U.P.C.

2.- JULIÀ QUILES, Andreu. Primer Curs Enginyeria Telecomunicacions. Barcelona. U.P.C.

3.- PUIG SOLIVELLAS, Sebastià. Quart Curs Delineació Edificis i Obres. Institut Politècnic. Palma.

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

S'Arenal

La més valuosa fermança municipal de tota la història per a S'Arenal

En el ple municipal celebrat a Lluçmajor en el passat mes de setembre, es varen aprovar importants acords referents a millores a tenir lloc a S'Arenal, algunes d'elles en un futur quasi immediat.

La quantitat a destinar a la nostra zona turística arenalera, globalment seria de 1.043.316.449 pessetes. Davant aquesta quantitat tan important i tenint en compte el fet que en les darreres setmanes s'han reasfaltat bon número de carrers o places arenaleres, haurem de rendir-mos a l'evidència que l'assumpte mereix treure's el capell i saludar totes les persones que des dels respectius càrrecs fan possible tan fabulosa iniciativa.

És això, senyores i senyors, l'entrega generosa d'una fermança de Fires. Donat la circumstància en què ens trobam, un any més davant l'es-

plendor de celebrar-se les tradicionals Fires de Lluçmajor, ciutat que, per unes hores es converteix en una espècie de capital de Mallorca tanta és la gent que ens visita i l'assistència acostumada de les autoritats autonòmiques.

Aquestes obres aprovades a S'Arenal, Cala Blava i Bellavista, inclouen entre altres coses, embelliment de la primera línia en el carrer de Miramar, entre el Torrent dels Jueus i Son Verí, enllumenat públic de diferents zones, construcció d'un pont peatonal, per atravesar des del carrer Miramar al carrer Roses; vials i voravies diverses, perllongació -a la fi!- del carrer Maríeta en direcció al carrer Cannes ciutadà, més clavagueram i millores en aigües residuals no deixant que mica d'aquesta immundícia arribi a la mar. Creació de zones verdes, pas

peatonal en terrenys de l'antiga línia del tren; vials i voravies a Bellavista i Cala Blava; perllongació dels carrers Sant Bartomeu amb Dragonera; abastiment d'aigües potables a Bellavista, després dels acords amb l'Associació de Veïnats d'aquella zona, com també resoldre el problema de les aigües residuals; vials i voravies i enllumenat a la zona de Son Verí.

En total més de mil milions de pessetes.

Una vertadera i descomunal fermança. S'Arenal, política apart, està rebent actualment unes atencions que per la seva importància, desenvolupament i font d'ingressos en les arqués municipals, mereix.

Aquest atrevit projecte està acollit al pla d'inversions de la Conselleria de Turisme que té com a cap visible el Conseller Jaume Cladera.

SA FONT

C/. Font, 5 - Tel. 66 14 17 - LLUCMAJOR

- * JOIERIA
- * RELLOTGERIA
- * OBJECTES REGAL
- * REPARACIONS

CURSOS D'IDIOMES GRATUÏTS

Com en anys anteriors, l'Associació d'Hotelers de la zona, amb col·laboració amb l'INEM organitza cursos gratuïts d'idiomes (anglès i alemany) als locals del carrer Marbella. Comencen aquest mes d'octubre, el dia 15 i tenen una duració de 200 hores per curs.

NOTÍCIES BREUS

-A l'Associació Hotelera de la nostra zona es va desplaçar un equip de la Creu Roja, aconseguint una donació de 25 litres de sang, amb una participació d'unes 60 persones.

-L'equip U.D. S'Arenal juga els seus partits «a casa» en el flamant nou Camp Municipal d'Esports de S'Arenal.

-Josep Forteza-Rey Borralleres fou reelegit president de la Federació de Balears. Forteza-Rey fou en els anys setanta director de l'Hotel Bonavida del carrer Balears. I anys més tard, el primer gerent de l'Associació d'Hotelers abans que Ramon Codina, Tomeu Sbert i Alfons Díaz.

-Andreu Caballero de Segovia Sánchez, és un home nascut a Petra i que fa 16 anys que viu a S'Arenal. Aquest atleta correrà «a peu» la carrera aventura París-Dakar d'aquest any. Prova que començarà a mitjans de desembre i té una mesada de duració.

-El Club Nàutic de S'Arenal celebrà amb èxit el tradicional dia de la Vela, amb nutrida participació.

-Les instal·lacions «Aguacity» rebren la visita del «Club Voleibol Palma», components que disfrutaren de tota una diada de diversió i homenatge.

-JARMA, empresa de jardineria, continua tenint esment de jardins i

El grup de nins saharauis disfrutaren gratuïtament de les instal·lacions del «Aguacity».

zones verdes de S'Arenal de Lluçmajor.

-Les obres de semipeatonització a primera línia de S'Arenal de Ciutat han causat problemes i han donat una mala imatge aquest estiu. Impera la lentitud.

-Per altra part l'Ajuntament de Ciutat té projectes de millores amb presupostos elevats, per a S'Arenal i Ca'n Pastilla.

-Xavier Coromina escriptor que fa 15 anys que passa els estius a la nostra zona turística, fou el mantenedor dels Jocs Florals de Calatayud (Aragó). Fou homenatjat i va tornar molt content.

-Jaume Morey, sacerdot que ha passat molts anys a les missions americanes, nascut a Ses Cadenes, ara ha tornat a viure entre nosaltres, fou el pregoner de les festes d'aquesta localitat.

-Llorenç Mas Pons «Galleter», el més internacional dels esportistes llucmajorers, regenta la «Bolera Center» al Coll d'En Rebassa. Són

unes instal·lacions d'allò millor per a la pràctica de l'esport de les bitlles. Llorenç Mas serà el coordinador dels campionats d'Espanya que tendran lloc el proper mes de març, categoria empreses.

-El grup de nins saharauis que durant unes setmanes han estat a Mallorca atentament convidats, gaudiren d'una diada gratuïta d'estància i disfrutada de les instal·lacions d'«Aguacity». Per a ells, segurament, serà una estància inoblidable.

-Mori Guillem Ensenyat Alemany, cap de Correus a S'Arenal durant 13 anys. Home senzill, apreciat, disfrutava de la tranquil·litat de la jubilació, molts de dies anava a una finca devora el Puig de Ses Bruixes. Descansi en pau.

-Miquel Salvà Monserrat, propietari de l'Hotel Hondros, aconseguí amb el cavall «Justiciero», de la seva propietat, el títol de campió de Balears categoria raça espanyola, celebrat a l'Hipòdrom de Son Pardo.

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:
De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19
C/ Orient, 8
Tels. 66 20 08 - 66 11 12
LLUCMAJOR.

**CENTRE ÒPTIC
EXPOLENT**

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/. Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

Conversa amb Damià Tomas i Garau, pregoner de les Fires 89

EL PREGÓ: «L'arquitectura de Lluçmajor, entre la tradició i la modernitat»

Les fires 1989 quedaren inaugurades el passat dia 28 de setembre amb el tradicional pregó i la crida per part del batle a participar en les festes del poble.

En aquesta ocasió el pregoner va ser el jove llucmajorer Damià Tomàs i Garau, arquitecte, qui amb el títol «L'arquitectura de Lluçmajor, entre la tradició i la modernitat» va fer un recorregut al llarg del temps sobre l'arquitectura llucmajorera.

La presentació del pregó va anar a càrrec de mossèn Baltasar Coll i Tomàs, canonge de la Seu, amic del

pregoner i de la seva dona Maria Antònia Escarrer, qui quinze mesos abans els havia casat a la catedral, noces que despertaren gran expectació i que la premsa seguí amb molt d'interès. El presentador ens va sorprendre amb un curiós text amb què Damià Tomàs s'havia de definir sobre les qüestions plantejades.

D'aquí sabem que va néixer a Lluçmajor, al carrer del Monestir dia 4 de novembre de l'any 1950, va estudiar l'ensenyança primària a les Escoles i el batxillerat a Sant Bonaventura, després inicià els estudis d'arquitectura a Las Palmas i els

acabà a Barcelona. Com a dades anecdòtiques podem dir que li agrada el vi negre, Albinoni, Maria del Mar Bonet, el futbol, llegir, Gaudí, li hauria agradat ser l'arquitecte de la llotja, deixaria la Sagrada Família així com està i com a racons de Lluçmajor destaca S'Estanyol, el Born i la Rectoria.

No presentam un resum del pregó perquè l'any qui ve sortirà publicat, sinó la conversa que mantinguérem amb el pregoner a S'Estanyol.

- Damià, com elegires el tema del

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES · BANQUETS · COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

TALLERS LLUCMAJOR

SERVEI OFICIAL

Reparacions en general
Planxisteria i pintura

Ronda de Ponent, s/n. Tel. 66 12 67 (LLUCMAJOR)

pregó i la manera d'enfocar-lo?

- Entenc que el pregó és més una crida que un treball erudit; t'ha d'entendre tothom, és una oportunitat de dir el que penses. Per això vaig fer un plantejament diferent al de l'altres pregoners que a l'hora de fer el pregó ja han dedicat molt de temps al tema que tracten.

- Per què estudiaries la carrera d'arquitectura a Las Palmas?

- Quan vaig acabar el batxillerat vaig anar a Barcelona a fer el selectiu de ciències, cosa que no era més que una excusa per jugar a futbol amb els juvenils del Barça. Dins aquell ambient vaig veure que no faria res i per això me'n vaig anar a Las Palmas, on vaig fer tres cursos i després vaig acabar la carrera a Barcelona que de qualque manera sempre ha estat el meu punt de referència com a part de cultura.

- Quina relació tens amb Oriol Bohigas?

- El vaig conèixer a la facultat, on ell era catedràtic de projectes, però hem fet més amistat darrerament, quan el meu sogre es va voler fer una casa i la meva sogra em va dir: «no siguis beneït de voler fer-li sa casa, perquè no acabareu mai ses discussions», em va semblar molt bé i vaig decidir que l'arquitecte havia de ser un personatge del nostre àmbit i ningú millor que Oriol Bohigas. Ha estat una experiència molt interessant, tant de projecte com de relació personal amb ell i amb Josep Martorell, el seu soci.

- Com a arquitecte, de quins projectes fets a Lluçmajor et sents més satisfet?

- De la primera casa que hi vaig fer que és la de can Joan Roser, al cap de cantó del camp de futbol, encara que a darrera hora introduïssin modificacions en contra del meu cri-

teri.

És una casa que de qualque manera respon al que manifestava al pregó, té materials del segle XX, materials tradicionals, pati d'entrada i la façana té els baixos, l'arc i la cornisa de formigó i allà on abans es posava fang i pedres hi vaig posar marès. Essent actual no romp ni amb colors ni formes amb l'arquitectura tradicional. A part d'aquesta tenc molt poca obra a Lluçmajor: la de Josep Sacarès i el projecte inicial de can Tià Taleca.

- Estilísticament parlant, creus que a Lluçmajor hi ha edificis importants dels segles XIX i XX?

- Crec que sí, això s'hauria d'estudiar. Exemples molt clars d'un estil pur, no se'n troben, tal vegada ca ses xilenes (institut de previsió) representa l'estil neoclàssic més pur. Edificis entremesclats donen a Lluçmajor un caràcter de ciutat a partir de l'època industrial i perd el caràcter pagès que encara té per exemple Campos.

- Quins mestres t'han influït?

- L'equip de Bohigas; J.A. Corderch, aquest darrer va fer l'hotel de mar, a Illetes, que sembla una tortada de xocolata. És el qui va dir, com ja vaig citar al pregó, que s'ha de fer feina amb una corda fermada als peus, no s'ha d'anar massa lluny de la terra on un té les arrels.

M'agrada molt la tradició mallorquina de les façanes de la rectoria i de Garonda, aquesta austeritat i el convent, sobretot.

- Què faries al solar de Can Matarró?

- O s'ha d'edificar o s'ha de tomar la illeta del costat. Deixar-ho sense edificar fa perdre l'espai de la plaça, la desconcerta. Si es tomava la illeta quedaria una plaça impressionant, amb l'església i la rectoria. Per estar

així valia més deixar Can Matarró que tenia una façana estucada amb un coloret daurat del pas del temps.

- Com s'han de conjugar la tradició i la modernitat?

- Les cultures tradicionals queden indefenses davant la difusió dels avanços de la civilització universal. Crec que és molt important, tant, per a la satisfacció de la gent d'aquí com per als turistes, mantenir la personalitat pròpia i no oferir cultures universals despersonalitzades.

L'arquitectura ha de continuar la tradició reflectint l'època a la qual pertany, emprant els materials nous, donant més comoditat, més bon viure..., sense rompre l'harmonia.

- Com veus Lluçmajor des del punt de vista urbanístic?

- Lluçmajor està en un moment delicat perquè la casa de pisos és una tipologia que fa molt de mal al quadrat, que ha de complir setcents anys l'any 2000, no només estèticament sinó que a més creen problemes de circulació i aparcament. A Lluçmajor, ja fa uns cent anys, es va estudiar obrir les illetes des del Born fins al Vall, això facilitaria la circulació, sobretot el dia de la darrera fira que és quan es nota més.

- Per acabar, com veus el futur urbanístic de les Balears?

- Som optimista; l'oferta turística no va per la balearització, els hotelers ja en són conscients, fins i tot els mateixos especuladors veuen que no es poden fer les coses a curt termini. Aniria bé poder rectificar i oferir les noves ofertes damunt les dolentes. Crec que de les equivocacions passades hem après la lliçó.

Gràcies Damià per deixar-nos part del teu temps i Bones Fires a tothom.

F. Capellà
M. Palou

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)

En Jaume i Na Catalina

Especialitats: TAPES I

BERENARS

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

Josep Forteza-Rei, reelegit president de la federació hotelera de Mallorca, per aclamació

És aquest hotelier, sense cap dubte, una de les persones més qualificades de les Illes per parlar-nos del turisme i de la seva problemàtica actual,

de la crisi que pateix i que, a mig termini, si no és controlada, repercutirà en detriment de tota l'economia balear.

- Segons tenim entès, el President Honorari de la Federació, Sr. Codolà, va pronunciar un parlament durant l'acte, en el qual, en lloc de lloances cap al sector turístic i bones perspectives per als hotelers, com es sol fer en períodes electorals, va parlar cruament de la necessitat d'acostumar-se a tenir menys beneficis, però a guanyar en qualitat.

ÉS NECESSARI TENIR MOLT DE SENY I QUE LA GENT NO FACI DISBARATS

- Per què s'ha fet aquesta petició dels hotelers?

Jo crec que la intervenció del Sr. Codolà anava més bé en el sentit de situar les coses dins el món del turisme cap al present i sobretot cap al futur, ja que les circumstàncies des de fa uns anys han canviat radicalment i ara ens trobam que hi ha un desequilibri brutal entre l'oferta i demanda, ens sobren llits, tenim molts de llits i aleshores és necessari que la gent tengui molt de seny i que procuri, encara que tengui uns preus molt ajustats, no fer disbarats en el sentit que no per cobrar menys s'hagi de rebaixar la qualitat del nostre producte. Si això ens podria produir un guany a curt termini, el que faríem seria carregar-nos la reputació turística i professional de Mallorca i ens faria molt de mal.

Les paraules de Miquel Codolà anaven en aquest sentit. Ara vénen uns anys de crisi, no en el sentit que no vengui turisme, sinó que canvia el tipus de turisme, i aleshores nosaltres hem de tenir la serenitat suficient per intentar passar un període de transició sense rebaixar la qualitat per tal de no perjudicar la nostra imatge dins Europa.

Voldria fer notar que això que nosaltres ens aplicam en primer grau és extensible als altres sectors.

NO ÉS QÜESTIÓ DE RACISME SINÓ DE JUSTÍCIA

- A més d'aquestes mesures per

part vostra. Creis que seran efectives les que pensa prendre el Govern Balear?

El problema que té Mallorca i les Illes en aquest moment és que a causa d'una política de creixement desmesurat, del, que en som tots responsables, tenim molts de turistes, però el nivell econòmic i de qualitat d'aquests turistes no és el més adequat per a les nostres Illes. A nosaltres ens convendria intentar aturar el graó més baix d'aquest turisme que no té possibilitats de fer-lo així com cal i que utilitza les nostres infraestructures: carreteres, comunicacions, aigües potables, etc., però que no deixen res. Aleshores no és una qüestió de racisme sinó de justícia. Nosaltres hem de dur gent que pugui ajudar al desenvolupament econòmic i social de la nostra comunitat. I en això ens hem equivocat, en dur gent a fer de turista sense que ho siguin i aquesta gent hem de procurar que no vengui.

Si aconseguim això, crec que la cosa anirà millor: Però és clar, això minvarà els nostres beneficis, i no només nostres com podria entendre's en una primera lectura, sinó

de molts d'altres sectors, que enrevolten el turisme i l'hosteleria guanyaran manco, perquè hi haurà les botigues, les cases de lloguer de cotxes, etc. que hauran d'entendre que hi haurà un canvi important dins del turisme i tots ens haurem d'estrener una mica el cinturó.

En relació a la pregunta concreta, referida a les mesures que hagi pogut prendre el Govern Balear, crec que mentre aquí no siguem capaços, entre tots, d'eliminar un nombre important de places, perquè n'hi ha massa, i aconseguir dur un turisme de luxe perquè és una utopia. Mallorca no pot viure del turisme de luxe, hi viurien quatre privilegiats però el nostre poble no hi viuria. Ara, entre això i un turisme que en certes ocasions és més bé humiliant, hi ha una classe enmig que és la que hem de menester tots.

NO A LES PENSIONS COMPLETES DE 900 PTES. NI AL TURISME D'ESPARDENYA

- Què enteneu per reconversió hotelera? Modernització? Modernització i eliminació d'alguns establi-

ments turístics?

Hi ha una matisació important que a vegades l'opinió pública no acaba d'entendre, perquè no estan dins la discussió. La modernització pot consistir en millorar el que tenim en decoració, instal·lacions i altres aspectes, la qual cosa és positiva; el que succeeix és que si tots estam d'acord en que sobren places, què hem de fer? Hem d'obligar a gent que està pensant si s'ha de retirar, a millorar per continuar fent una competència ferotge? La gent té establiments que no reuneixen condicions, ho disfressarà un poc, així com podrà, per continuar venent pensions completes a 900 pessetes i continuar duent aquí el turisme d'espardenya. Creim que això no és intel·ligent però no només des del punt de vista hotelier, ja que ara parlem d'economia de Govern Balear, creim que si hi ha llits que no són molt dignes, i que no són rendables, el que convé és que se retirin, i el que hem de fer és ajudar a que aquesta gent es retiri. Nosaltres som més partidaris de mesures de foment, d'incentivar. No d'obligacions, i per aquesta via creim que hi ha alguns nuclis turístics-urbans que cada dia són més urbans que no turístics, on es podria donar solucions de propietaris de certs establiments per dedicar-los a segones vivendes, per exemple. Així, aquestes persones no deixarien d'ostentar la propietat però la dedicarien a un altre ús que no seria el de l'allotjament turístic que tenim en excés, al mateix temps que se contribuiria a subsanar la deficiència de vivendes que hi ha en aquestes zones.

AL SENYOR ALEMANY, SEMBLA QUE LI SAP GREU QUE TENGUEM OPINIÓ

En aquest temps de la reconversió i que és molt important, hi ha demagògia quan es diu: «Ara els hotelers volen reconvertir amb els doblers públics». Mentida.

El Sr. Alemany, que darrerament ens té empleats i sembla que li sap greu que tinguem opinió, perquè nosaltres no pretenim res més que tenir opinió i manifestar-la, la qual cosa és gaudir d'un dret democràtic, com té ell el d'usar les planes del seu diari. El que succeeix és que nosaltres donam una opinió del que creim que podria ser favorable per a l'economia de les Illes, i deim dins quin marc això seria factible. Per

descomptat, els nostres responsables polítics seran els que, a través del Parlament, prendran les decisions que creguin oportunes i nosaltres les respectarem, absolutament.

¿Què no hi ha doblers públics per aquest temps? Nosaltres no els demanem en absolut, nosaltres proposem mesures de foment però en cap moment deim, per exemple, que el Govern o qualque institució se'n vagi als hotelers, els compri les places i les retiri perquè sabem que això no seria just, el que succeeix és que si per una banda aturam el creixement de nous hotels (els decrets Cladera I i Cladera II ho limiten).

Moltes de les places que es fan

ara han estat aprovades fa tres i quatre anys, hi haurà sectors com els constructors i els promotors que ho sentiran de bon de veres i darre-lla ells els fusters, els llenters, els tapissers, els electricistes... Tota aquesta activitat econòmica, importantíssima, que durant deu anys ha tengut molta feina com a conseqüència de l'entrada que el turisme de manera directa o indirecta els ha pagat, ho sofrirà. Si ara aturam això, per regular el mercat turístic, aquesta gent que també té el dret a feina se'n ressentirà. Si som capaços, entre tots, de posar en marxa una operació de reconversió d'aquests edificis, per convertir-los en vivendes

És necessari una reconversió hotelera.

S'han de conservar els espais naturals

des, donarem feina als sectors que he anomenat per un període de 5 a 10 anys, ja que això seria un procés lent, i seria positiu per a l'economia de les Illes. Aquesta és la nostra opinió però els repsonsables que ho decideixen han de mirar la qüestió no només des del punt de vista hotel·ler sinó des del que interessa a l'economia de les Illes en general. Ara si el que interessa a l'economia beneficia també a l'hosteleria no és un pecat mortal.

Hi ha hagut reconversions a la siderúrgia, al tèxtil, a la pesca i ara el Mercat Comú està fent la reconversió agrícola. Per què nosaltres hem de ser diferents? L'única premisa que ha de posar el poble de les Balears ha de ser que el resultat sigui compartit per tot el poble i no sigui privilegi d'uns pocs. Això és el just. Ara, negar-mos a considerar la re-

conversió perquè hi hagi uns senyors que diuen que el lliure mercat se n'encarregui. També el lliure mercat se n'hagués pogut encarregar de reconvertir el sector naval, la siderúrgia, el tèxtil i ara l'agricultura.

Si tots els responsables polítics han decidit intervenir en pro del bé comú no veig per què Balears hagi de ser distint.

LA DEFENSA DE LA NATURA ÉS SÍMBOL DE MADURESA

- La Federació d'Hotelers s'ha manifestat partidari de la defensa de la Natura cosa que fins fa poc temps només feia el GOB i qualque partit qualificat d'esquerranós.

Jo crec que això és un signe de

maduresa de la col·lectivitat balear. Crec que en aquests moments no només és el GOB i altres grups que es diuen progressistes els que estan preocupats pel tema. Cada vegada més hi ha dins la població gent preocupada pel medi ambient i pels recursos naturals que són escassos. Això comença ja a ser un sentiment general. El que suposa és que els hotelers, com la resta de la col·lectivitat ens començarem a plantejar temes que abans no ens importaven. Hem passat per una etapa dura, on el principal era quedar generant riquesa i no es miraven massa els medis que s'empraven per arribar a aquest fi. Aquesta etapa va ser important ja que va donar feina i elevà el nivell de vida. La pregunta seria: Si ho tornàssim a fer, ho fariem de la mateixa manera?. Probablement no. Ara la cosa està com està, es varen fer coses bé,

més adaptat al paisatge.

Per als turistes que ens visiten necessiten tenir un paisatge i un medi ambient que poder oferir. Això com a recurs pragmàtic, econòmic i empresarial.

En segon lloc, a més de ser empresaris també pretenim ser ciutadans i també ens pensam tenir dret als sentiments i a defensar la nostra terra. I no volem que se'n faci un mal ús perquè consideram que entre dues postures extremistes, que podrien ser la del desenvolupament alocat, epr la qual es pot sacrificar el que sigui, amb tal de fer doblers i l'altre conservacionista que no es pot tocar ni una pedra ni un bri, perquè s'ha de defensar la natura i no se pot fer res més.

NO A LES MACROURBANITZACIONS A MALLORCA

- Creim que el desenvolupament exagerat no ens convé.

Voldriem fer unes matisacions: primera, la federació no entrarà en discussió referent a la passiva legalitat o il·legalitat d'uns drets que tinguin els promotors, això és un tema a respectar a través dels jutjats o d'allà on procedeixi.

El terme de Llucmajor i sobretot la Marina té un problema seriós d'aigua. Els darrers estius, l'ajuntament ha tengut problemes per arri-

bar a subministrar durant tot l'estiu aigua a la seva costa, perquè n'és deficitari. Fins i tot fa recomenacions que siguin discrets amb el seu ús. També hi ha el problema del sanejament d'aquesta aigua.

Això són temes que en el plantejament futur de la nostra costa i de la nostra illa s'han de planejar com a molt inadequats. Nosaltres per aquestes raons, entre d'altres, ens hem presentat a l'ajuntament a manifestar la nostra opinió referida a aquesta urbanització, la de Capocorb, sobretot essent Llucmajor un poble al qual el que li sobren són urbanitzacions, la meitat de les quals estan sense acabar, per ventura seria millor acabar les que tenim, d'una manera decent abans de fer-ne de noves. Nosaltres ens hem dirigit a l'Ajuntament per exposar respectuosament la nostra opinió, que consideram que això a la llarga no seria beneficiós pel terme i en segon lloc, ens hem dirigit al Govern Balear i li hem demanat que si trobava un mitjà per poder ser solidari amb l'Ajuntament de Llucmajor, si hi hagués indemnitzacions, li fes costat, ja que si li demanam una actitud responsable i seriosa i ha de fer front a aturar aquesta urbanització el que no es pot pretenir és que deixem a l'Ajuntament de Llucmajor tot sol. Amb tot això dic que s'haurien de respectar absolutament els aspectes legals. Que amb això no hi volen entrar, parlem de filosofia: No a les macrourbanitzacions a Mallorca.

Redacció

altres no, ho hem de reconèixer i no ens hem d'escandalitzar perquè ens hem de repartir les culpes entre nosaltres, els constructors, l'arquitecte qui firmà el projecte, els que el feren, el negoci dels crèdits, etc.

La nostra opinió és que ens preocupa molt la natura i decididament volem fer feina en el tema de la defensa del paisatge i del medi ambient per dues raons claríssimes: Primera, per un plantejament egoista, perquè la gent que ens visita vol anar a una illa del Mediterrani i no a un caixó de ciment, perquè si s'han de trobar amb tota la costa construïda i amb un criteri que no s'adapta gens al medi ambient i al paisatge. Aquesta gent preferirà, amb vint minuts o mitja hora més de vol, anar al Marroc, a Tunísia o a d'altres països que per ventura tendran més vista que nosaltres i faran un concepte de construcció

IMPREMTA

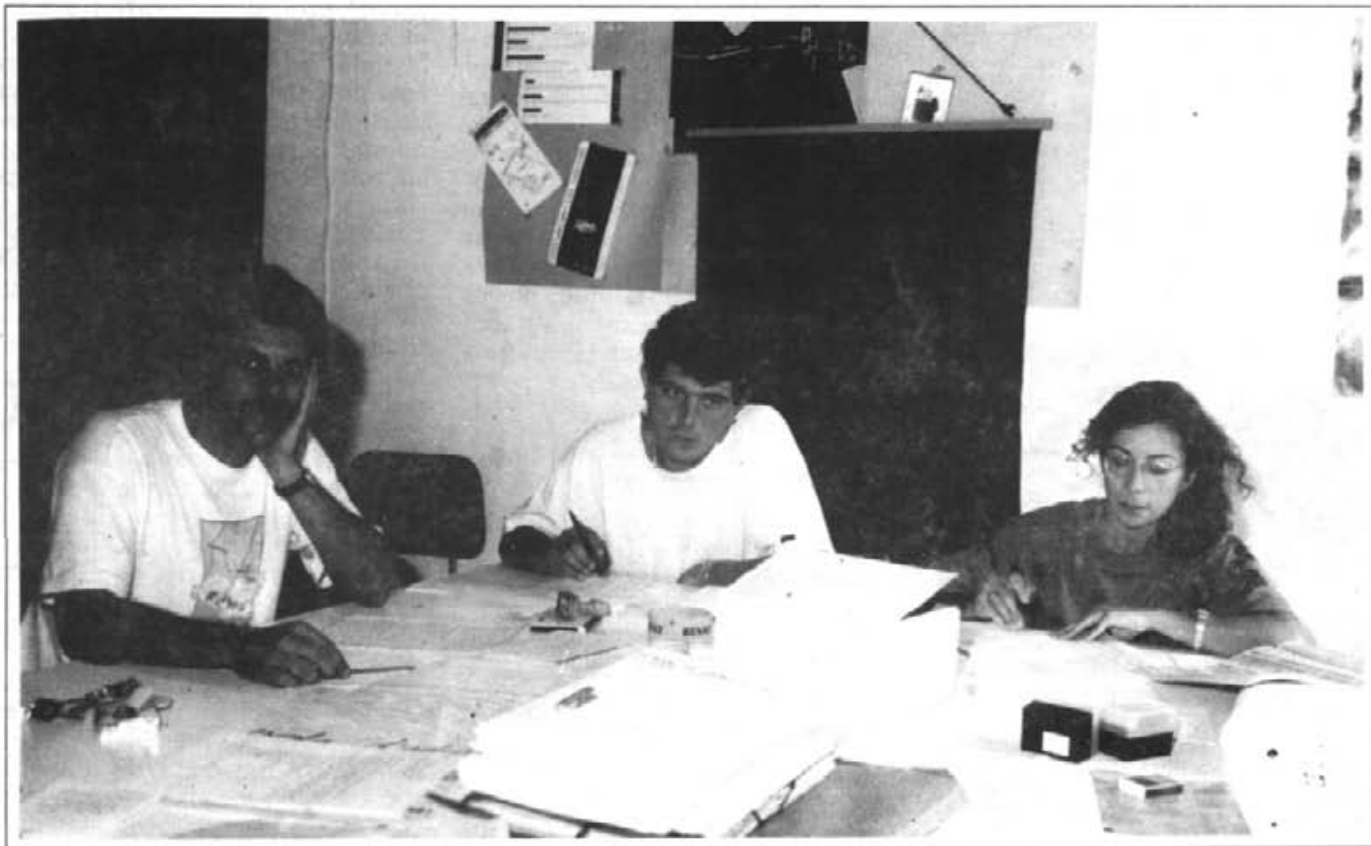
moderna

PAPERERIA - PERFUMERIA

Carrer de Sa Fira, 10 - Tel. 660310
LLUCMAJOR

Què és i com funciona

L'Escola d'Adults

L'Escola d'Adults fa tres anys que va entrar en funcionament a Lluçmajor i és una experiència innovadora en la mesura que aporta tota una sèrie de criteris tant metodològics com de continguts que són diferenciadors de l'escola d'E.G.B.

Es parteix del principi que l'adult no pot tornar a repetir l'experiència del seu fracàs escolar i s'utilitza com a exemple senzill, els mètodes

de P. Freire per a l'alfabetització o el mètode Decroly, per citar alguns casos. Per a alfabetitzar s'ha de partir de paraules generadores i a partir de la síl·laba relacionada amb la imatge es comença a realitzar aquest procés. En aquest cas l'alumne parteix del seu propi context d'allò que té més aprop i es quan es pren contacte amb el tema.

A l'Escola d'Adults s'intenta que

els horaris de classe s'adaptin el millor possible a la tasca professional de l'alumne i per això s'imparteixen els capvespres així com també es procura que la ubicació dels centres d'ensenyament siguin aprop del lloc

de treball o vivenda de l'adult en qüestió. Pensem que suposa un esforç per part de la persona treballadora haver de traslladar-se per tal

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

* INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

PRESSUPOST GRATUÏT

C/. Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 24 22 86

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Ensenyat

Servei Oficial

C/. Ripoll, 30 - Tel. 66 22 13

d'assistir a classe, que aquesta persona no té ningú que l'obligui a assistir-hi (com passa amb un infant) i ho pot deixar en qualsevol moment; per això s'intenta de realitzar tota una sèrie d'activitats que fomentin la participació activa i sobre tot la cohesió de grup i la pròpia autoestima (oblidant els factors que impediren la continuació d'uns estudis en un moment determinat), encara que malgrat tot encara hi ha casos d'absentisme.

PROCÉS D'ALFABETITZACIÓ

A partir dels setze anys està obert el plaç de matrícula i no hi ha cap delimitació d'edat. Es donen casos molt particulars de gent que durant el curs passat assistia a classe i que va superar la fase d'alfabetització als setenta-dos anys, encara que puguin tractar-se de casos excepcionals.

Quant a les matèries, s'utilitzen fonamentalment tres mòduls o tres àrees obligatòries (matemàtiques, llengua castellana i llengua catalana) i després el següent llistat on l'alumne té un ampli ventall de possibilitats per elegir:

- Català catalano-parlants
- Català castellano-parlants
- Llengua Castellana-Graduat I-II
- Matemàtiques-Graduat I-II
- Anglès (A) (B)
- Alemany (A) (B)
- H^a de l'art
- Salut i Educació Sanitària
- H^a de la Comunitat d'origen/H^a de Llucmajor
- Ortografia
- Alfabetització
- Neoelectros
- Certificat
- Accés Universitat majors 25 anys
- Post-Graduat

- Fotografia
- Diubix artístic
- Premsa
- Comptabilitat
- Tall i confecció

Per matricular-se: C/ Sant Joan, s/n Telefon: 66-23-21.

Es tracta d'una oferta més o menys actualitzada professionalment perquè s'ha d'acomodar a les noves tecnologies.

Els programes s'han ampliat respecte del curs anterior i enguany hi haurà un total de seixanta aules obertes, entre Llucmajor i S'Arenal; també, com a novetat d'engany s'ha de parlar de la possibilitat de presentar-se a la Universitat (accés per a majors de 25 anys) i un grup de neoelectors anomenats així perquè ja han superat la primera fase d'alfabetització (analfabets totals i analfabets funcionals). A través del cens de l'Ajuntament s'han detectat més de dues mil persones sense la Primària completa i la voluntat de l'E.A. és de moure aquest important sector de població perquè participin de l'ensenyament.

El professorat funciona de forma més o menys integral: durant el curs passat es varen pressupostar més de nou milions de pessetes per a aquestes activitats, el Ministeri d'Educació paga dues nòmines (devers cinc milions de pessetes) més una subvenció d'un milió vuit-centes ptes. per a monitors i/o material i a més a més, l'INEM ha subvencionat l'experiència amb tres milions de ptes.

INTEGRACIÓ AL MÓN PROFESSIONAL

Totes aquestes quantitats suposen que hi ha personal, funcionant en Comissió de Serveis i la resta contractat per l'Ajuntament. Aquests

contractes solen ser per un curs escolar en cara que hi sol haver una continuïtat d'adscripció del professional a l'escola per la seva funció de dinamitzador socio-cultural. Entre monitors i professors aquest present curs formen un total de dotze; el monitor imparteix classes puntuals i és contractat per hores, mentre que el professor té dedicació completa i a més d'impartir les classes corresponents, organitza les activitats escolars i extra-escolars.

En Pere Roca, director del centre, porta el grup d'accés a la Universitat i realitza els funcions de coordinació al mateix temps que participa amb la Comissió d'Educació del Consistori, contactes amb el CENE-BAD, l'INEM i el propi Ministeri en tractar-se de qüestions d'ensenyament per a l'adult.

Aquests contactes amb l'INEM es deuen a la finalitat dels estudis de l'adult que són un mitjà per aconseguir un lloc de treball i millorar la seva situació laboral en alguns casos o sortir de l'atur, en uns altres. Per tot això l'E.A. ha de cobrir la façana de formació professional, la d'educació bàsica, ha de ser una plataforma que possibiliti activitats lúdiques d'animació sociocultural i també un vessant per arribar a la participació de l'individu a les entitats públiques del terme.

Un altre punt és la qüestió de l'edifici: les classes s'han d'impartir forçosament als diferents centres escolars del terme (col·legis i instituts) per manca d'espai al local del carrer de San Joan i pel difícil que resulta controlar tant dispersió. Amb tot i això s'ha d'assenyalar que el MEC ha estudiat la possibilitat que Llucmajor esdevengui un centre comarcal que pugi canalitzar els pobles de la comarca com Campos, Porreres, etc...

Catalina Font

Moda d'Infants

Clarissa

Ll. Born, 9 - Tel. 66 29 61

LLUCMAJOR

Sports

CA'N SALOM

VOS DESITJA BONES FIRES
ALS CLIENTS I AMICS, 10% de descompte

CORDELERIA, ESPARDENYERIA
ARTICLES DE PESCA

C/ Músic Joan Xamena, 12 - Tel. 66 14 84

Docència i poesia de Damià Pons i Pons

Damià Pons i Pons nasqué a Campanet el 22 d'octubre de l'any 50. Va estudiar als Frares Franciscans gairebé tot el batxillerat, després va fer els primers anys de Filosofia i Lletres a la Facultat de Palma i va acabar la carrera a la Universitat de Barcelona. A final de carrera va presentar una tesi de llicenciatura sobre l'Avantguardisme literari a Mallorca dels anys 20.

A partir d'aquells moments va passar a ser professor No Numerari a la Facultat de Palma i hi va impartir classes de literatura fins el 82, quan va fer oposicions a Institut i des d'aleshores és catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes.

Durant set anys ha ensenyat a l'Institut de Batxillerat «Maria A. Salvà» de Llucmajor i a partir d'aquest curs 1989-90 a l'Institut Camp Redó de Palma.

M'HE TROBAT MOLT BÉ A LLUCMAJOR

- Ens podries fer un balanç de la teva estada a Llucmajor?

- Crec que l'Institut de Llucmajor és un dels instituts on s'hi està millor i on hi fa més bon fer feina per una sèrie de característiques. Primera, perquè és un institut de dimensions humanes (uns quatre-cent alumnes i una trentena de professors) i en segon lloc per la mateixa presència dels alumnes. Alumnes de poble, senzills i francs, i sempre m'hi he trobat molt bé; he tengut la sort de trobar-me amb un grup de professors amb els quals m'he fet molt amic i també he tengut la sort de trobar-me amb un grup d'alumnes que han estat oberts a les meves possibles insinuacions d'organitzar activitats culturals, la qual cosa evidentment, produeix satisfacció a un professor. A mi me resulta difícil ser un professor que simplement redueix les seves activitats a l'àmbit de classe i a l'horari escolar.

Consider que som una espècie de dinamitzador de les activitats culturals que pugin ser latents dins els alumnes i aleshores, durant aquests set anys a Llucmajor, això ha estat possible dur-ho a terme. He trobat molts alumnes que han estat ben sensibles a les meves propostes de fer coses. I aquestes coses són bas-

tantes i no m'en vull atribuir l'autoria, sinó que simplement he estat un element més que ha contribuït a què es fessin: des de la revista «Curo- lles» (que deu ser l'única que ha tengut continuïtat als Instituts mallorquins), organitzar alguna experiència teatral, o la filmació d'una sèrie de pel·lícules en super 8 que possiblement no passaran a la història del cine però possiblement passaran a la història de la memòria personal de tots els qui intervingueren perquè s'ho varen passar «brutalment bé».

També record, com a cosa molt positiva, l'any que es va celebrar el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. A l'Institut hi hagué una gran quantitat d'alumnes que s'apuntaren com a congressistes (més de vuitanta) i a més a més d'apuntar-se, participaren a algunes trobades que varen organitzar els estudiants, a Calvià, a Reus... Tot això va crear un cert clima i una certa sensibilització que per a una persona que té una determinada idea sobre el seu país resulta satisfactori.

- Com funcionaven els intercanvis entre estudiants?

- Vaig intentar propiciar bastant aquests intercanvis d'estudiants mallorquins amb altres del Principat i del País Valencià; això es va fer per dos camins: un va ser incitant la participació d'estudiants llucmajorers a l'encontre de Poesia Jove d'Elx, un parell de llucmajorers es varen fer poetes (o ja ho eren però hi varen exercir) i anaren a Elx i disfrutaren molt. El segon camí que propiciava aquests intercanvis era allà que s'anomena «El País a l'Escola».

ELS ALUMNES D'INSTITUT SÓN MOLT PARTICIPATIU

- Quins canvis més importants has detectat durant els anys d'estada a Llucmajor?

- L'Institut de Batxillerat «Maria A. Salvà» és un centre que el fet de ser de la part forana fa que tenguí gairebé un cinquanta per cent de plantilla del professorat de pas. Aquest és el canvi més notable que s'observa cada començament de

curs; ara bé, crec que hi ha una cosa positiva, i és que des de que vaig arribar fins ara hi ha hagut sempre un grup estable de professors que volen estar arrelats a l'Institut i que lògicament en bona part n'han duit la gestió i aquest fet dóna una estabilitat al centre encara que cada any canvia aquest tant per cent.

D'altra banda, quant a la qüestió de l'alumnat no sé si ha canviat, poden canviar els alumnes i també el professor, i per tant la seva capacitat de motivar-los. Possiblement, els primers anys vaig tenir un alumnat més fàcil d'engrescar, que els darrers però no sé si és culpa dels alumnes o de la meua minva de capacitat engrescadora.

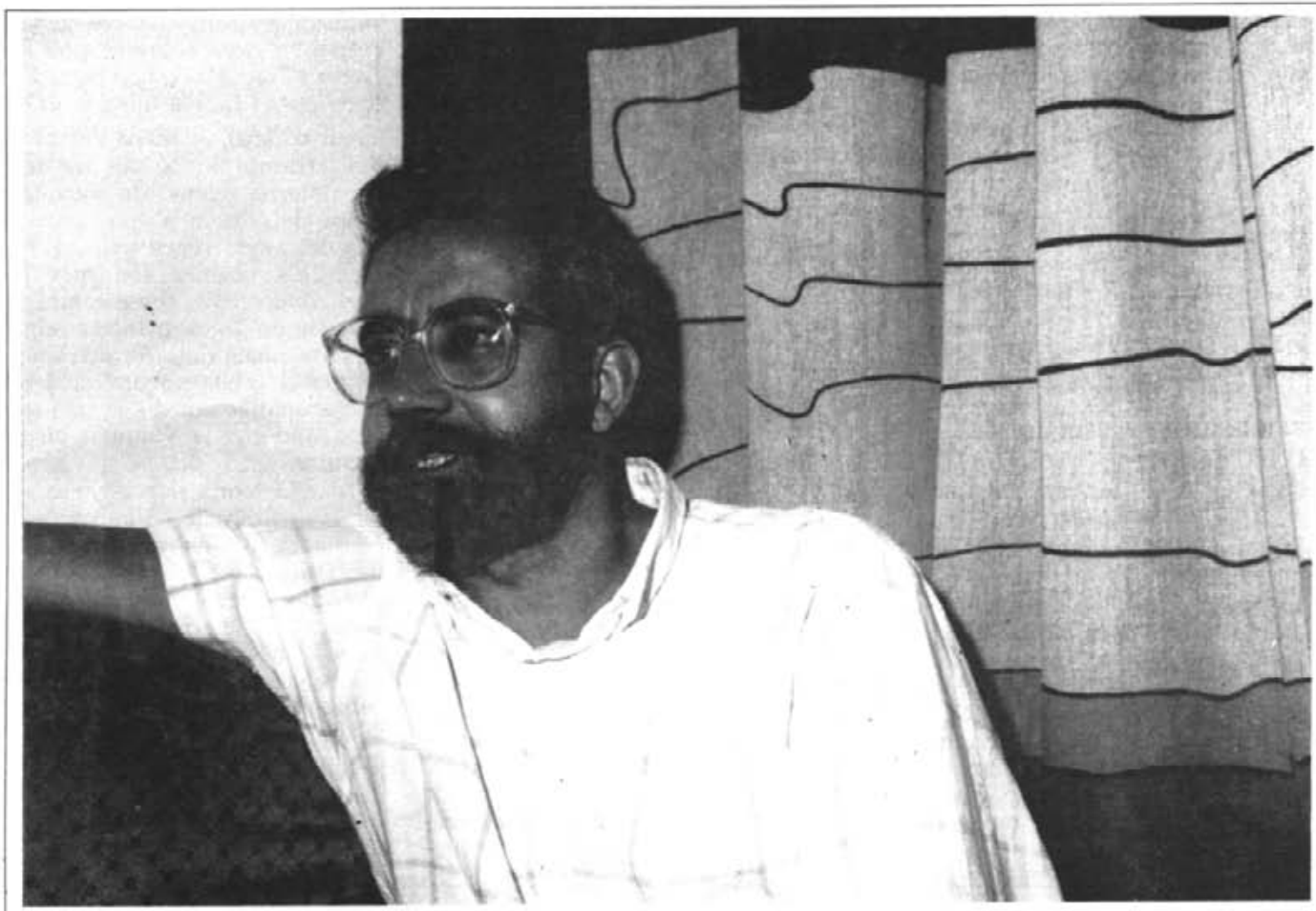
- Quins alumnes escolliries, els universitaris o els estudiants de batxillerat?

- Tenir alumnes d'Universitat té un avantatge per al professor, i és que t'obliga a esforçar-te més, a aprofundir, a fer tasques d'investigació perquè se suposa que a un universitari li has d'oferir alguna cosa de collita pròpia. Ara, els que jo record, amb tots els meus perdons i consti que me reconec un professor d'universitat totalment immadur, tenc la sensació d'uns alumnes un tant apàtics i poc participatius. Repetesc que com a professor d'Universitat no m'en sent gent satisfet ja que vaig presentar la tesi dia 27 de setembre i el 4 d'octubre començava a fer tres assignatures. Evidentment, això me superava per tots els cantons. Amb els alumnes d'Institut, en canvi, el professor pot fer les classes amb més comoditat i ell són més satisfactoris, de totes maneres, uns i altres tenen elements positius i negatius.

ÉS FÀCIL NORMALITZAR LA SITUACIÓ LINGÜÍSTICA ALS CENTRES DE LA PART FORANA

- Com veus la situació lingüística als Instituts?

- És molt desigual, segons el lloc on està localitzat el centre. En els de la part forana seria bastant fàcil si hi hagués una voluntat d'intervenció per part de l'administració d'arribar a una situació de normalitat lingüística molt ràpidament, simplement es

tractaria d'introduir l'ensenyament en català però no passant una sèrie d'obstacles sinó de la mateixa manera com s'introdueix una metodologia nova. Després es tractaria de garantir que tot el professorat, en qüestió de dos o tres anys, quedàs reciclat, i es convertís en un professor capaç de fer ensenyament en català.

Seria necessari assegurar als instituts de la part forana que volen fer aquest tipus d'ensenyament, que no enviassin professors peninsulars incapaços de seguir aquest ensenyament. La predisposició va més relacionada amb l'avanç de la normalització lingüística a nivell de context social. La normalització lingüística no pot ser una espècie de «ghetto» del temps escolar si després no es dona amb normalitat a la vida d'oci de l'alumne.

A Palma tot és més complexe, la normalitat va més condicionada pel procés que se pugui seguir a nivell social global de la normalització lin-

güística, un procés pràcticament inexistent.

ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ NO S'INTERESSEN PER LA NOSTRA LITERATURA

- I la situació de la poesia a Mallorca?

- Actualment no segueix tant la situació poètica com la vaig seguir els anys 70, així i tot procur llegir les novetats que apareixen i crec que a Mallorca continua havent-hi poetes, les diferents generacions poètiques que van fent coses interessants de la generació diem-li «major», com el J.M. Llompart i el Blai Bonet, els quals fan una feina molt positiva, fins a la generació més jove: na Margalida Pons, n'Arnau Pons o en Miquel Bezars. Entremig hi hauria tots els ventalls generacionals, gent d'una quarentena d'anys com en Damià Huguet o en Jaume Pomar.

Ara bé, crec que el que falta a Mallorca, més que poetes és vida literària i sobretot ressonància pública de la vida i de l'obra literària que es produeix possiblement mai com ara, la literatura que es fa a Mallorca havia existit tan poc a nivell de mitjans de comunicació, s'editen cada any uns llibres interessants tant de poesia com d'assaig o d'investigació i és molt probable que de l'aparició d'aquests llibres no en trobem cap rastre a la premsa mallorquina; això és molt greu perquè falla l'intermediari que connecta l'autor amb el lector. Aquesta situació contribueix a apagar la capacitat creativa d'un autor perquè veu que la seva obra és ignorada.

Perquè hi hagi vida literària hi ha d'haver algú que ho comunica als lectors, que ho llegeix, que ho critica, que ho analitza amb detall.

Als anys 70 hi havia una certa valoració de la literatura catalana. Escriure en català era un element valorat positivament, i això ha minvat.

Tenim uns mitjans de comunicació que els importa molt poc la cultura d'aquest propi país i no tenen cap inconvenient de fer suplement literaris en els quals la literatura feta a les Balears per autors de Balears no existeix. Això respon a una voluntat de no donar ales a una cultura que se suposa que tendria un potencial de normalització molt superior a la que tenia els anys 70 i ells els va més bé una cultura castellana hegemònica i una cultura local de quatre cosetes subalternes feta per autors mallorquins.

PER ESCRIURE POESIA HE D'ESTAR MENTALMENT DESOCUPAT

- Has publicat alguns llibres de poesia. Ens en podries parlar?

- He publicat tres reculls de poemes. El primer es titulava «Fracàs de paraules», un recull publicat l'any 1973 conjuntament amb altres reculls de Joan Perelló, Guillem Solre i Lleonard Muntaner, amb el títol global «Temptant l'equilibri». És una mostra de la poesia dels meus anys d'estudis universitaris,

una poesia molt primerenca. Així i tot crec que ja hi ha el món personal que ha continuat en els reculls posteriors. Llavors llegia moltíssima poesia i per tant hi ha influències de moltíssima gent però ja hi ha unes característiques pròpies com són l'ús d'imatges metafòriques d'afiliació surrealista i un asèrie de temes com l'amor, l'autodestrucció personal i sobretot un sociol·lació entre l'eufòria i l'autodestrucció.

Un llibre del quan em sent més orgullós perquè crec que és mínimament digen és el «Mapa del desig», publicat el 1977 a la Col·lecció Guaret a Campos. Consta de dos reculls: el primer es titula «Exercicis per a la desintegració» i la segona part és pròpiament titulada «Mapa del desig».

En aquests poemes hi ha una gran abundància d'imatges d'afiliació surrealista, és un llibre on vaig intentar que cada vers fos una síntesi de moltes de coses i permetés una lectura autònoma; m'agradava que els meus versos tenguessin la contundència dels slògans publicitaris, breus, amb una gran capacitat de suggeriments. També hi ha la temà-

tica d'establir una triple relació entre el cos humà, el cos geològic i l'espai en blanc sobre el qual l'autor escriu. Cos, Mallorca, pàgina d'incògnites» el títol ja torna tenir un referent d'espai, el mapa era de desig i el territori també pes ara de dubtes, interrogacions, de vacil·lacions, propi del desencís que provoca el pas del anys. Tècnicament i formalment els poemes són més lògics, més conceptuals, sense tantes ambigüitats; de totes maneres són poemes de finals dels 70, així que som un poeta jubatat, acutalment no escriu absolutament res encara que no he abandonat la voluntat de tornar escriure.

Tenc la teoria (i per ventura és la de la justificació) que per escriure poesia he d'estar totalment desocupat i llegir molt i també he d'establir connexions entre les vivències personals i les d'altres poetes. M'atreuen massa coses i m'interessen massa coses i la que penja més probablement és la creació poètica és de la que més en pots prescindir sense que ningú no et doni «matadura».

Catalina Font
Coloma Julià

Comestibles - Congelats CLAR

Aquest establiment vos desitja Bones Fires

c/. Bisbe Taixaquet, 62 - Tel. 66 03 93 - LLUCMAJOR

S'AMFORA

**VOS DESITJA
BONES FIRES !**

Cl. Font, 8 - LLUCMAJOR

DOLÇ I SALAT

*Vos desitja unes
bones Fires i vos
recorda que tenim de tot
per un bon dinar de Fires*

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06

Llucmajorers pel món

D. Baltasar Noguera: els mallorquins sempre somniam amb «Sa Roqueta»

Avui la revista «Llucmajor de Pinta en Ample» inaugura una nova secció: «Llucmajorers pel món» i pens que pot ésser molt interessant i atractiu per a tots nosaltres.

Aquesta secció vol ésser una carta oberta a totes aquelles persones, que essent llucmajorers d'origen, viuen, per diverses raons, enfora del seu poble. D'aquesta manera no sols sabrem alguna cosa més envers als nostres entrevistats, sinó també podrem conèixer quina és la visió que tenen del poble de Llucmajor, des d'un prisma més llunyà, tenint l'experiència d'un altre àmbit de vida.

La dificultat més gran que té la secció és la localització dels personatges, especialment aquells que viuen fora de Mallorca, ja que l'entrevista s'haurà de fer carta. Per això jo convidaria que tots els lectors que tinguin algun company, conegut o família que viu fora de Llucmajor, de Mallorca o d'Espanya, ens faciliti la seva adreça i localització. Ho podeu fer arribar al local de la revista (C/ Bisbe Taixaquet, 105-Llucmajor).

Val la pena que «Llucmajor de Pinta en ample» sigui un mitjà de comunicació, que arribi a tots aquells que per diverses raons, s'han desplaçat fora del seu poble natal; perquè malgrat visquin enfora, són llucmajorers, i encara s'hi senten: ells TAMBE SÓN NOSTRES.

Aquest estiu vaig poder parlar amb D. Baltasar Noguera Caldés, aprofitant la seva estància a S'Arenal com tots els estius. Viu a Tarragona des de 1954. És un home major, d'un caràcter senzill i obert a tothom. Li agrada conversar amb els altres i intercanviar opinions.

Va néixer dia 16 de juliol de 1917 a Llucmajor. De mal nom li diuem de Ca'n Rutlló. Ara està jubilat i ha fet feina durant vint-i-set anys a la Universitat Laboral de Tarragona, en el servei de manteniment. És casat amb una mestra catalana; té una filla, que és llicenciada en filosofia i lletres, i un fill, que és llicenciat en publicitat, és casat i té un fill i una filla.

- D. Baltasar, me prodieus contar un poc la història de la vostra infantesa i joventut a Llucmajor?

- Jo, de petit vaig anar a pàrvuls a ca ses Beates. Després vaig anar a escola a ca ses monges de la Caritat fins que vaig fer la primera comunió. Sempre ha admirat ses dues mestres que em feien classe: Son Bàrbara i Sor Timotea; d'elles record una ensenyança pràctica i molt eficaç. Després d'haver fet la primera

comunió, va néixer la meua germana i ens anàrem a viure a fora vila. Vaig estar allà durant dos o tres anys, fins que ma mare, que se preocupava per la meua formació, decidí enviar-me a ca un conco que teníem a Palma, per anar a escola allà. El conco tenia un forn, i abans d'anar a escola ajudava a repartir ensaïmades, pa... Vaig començar a anar a s'escola normal, devora s'Institut. Més tard m'enviaren a una escola privada: a ca D. Lluís Homar, que tenia fama de molt bon mestre. Sa seva dona ensenyava als més joves, i amb ella congeniàrem molt, però quan vaig passar amb D. Lluís no me va anar tan bé. Després sa meua tia ho va dir a D. Joan Terrassa, que era un mestre que vivia part de munt es forn, i jo li duia es pa cada dia. Feia classe a s'escola Nacional de Llevant. Amb ell hi vaig anar un any i mig, fins que ma mare se va posar malalta i mon pare se va estimar més que anàs a ajudar-lo. Quan va estallar es moviment me cridaren a ses files i vaig ascendir a caporal. Més tard feren uns cursos de sergent, i jo vaig sor-

tir. Amb això vaig dur sa sort de no anar a sa guerra. Me destinaren a Artà, a Manacor, Sa Pobla, Eivissa i finalment a Tarragona. Allà vaig conèixer sa meua dona, però no en pla de relacions, ja que jo festejava a Llucmaor. Però vaig continuar mantenint amistat amb ella fins que ens posàrem a festejar. Quan ens casàrem venguérem a viure a Llucmajor a una finca (Son Vent). Allà hi estàrem quatre o cinc anys, però duguérem mala sort, i decidírem anar a Tarragona, on ella exerciria de mestra. Va fer oposicions i la destinaren a Villalba dels Arcs. Jo no tenia res que fer i me'n vaig anar amb ella: així quan faltava un mestre, jo veia de substituir. Quan se va obrir la Universitat Laboral de Tarragona, que ara se diu ensenyança Integrada, jo vaig sol·licitar una plaça, i hi he estat durant 27 anys.

- Què digueren els vostres amics i familiars, quan decidíreu embarcar-vos?

- Ho veren molt bé, perquè tenien sa dona mestre, trobaven que no havia de fer feina en es camp donades les condicions com estava, a part que jo era un pagès bastant barat, especialment perquè m'hi havia dedicat molt poc temps.

- Què sou llucmajorer, o més de Tarragona?

- Jo me sent mallorquí i catalanista quant a llengua. Som mallorquí perquè Mallorca sempre m'ha agradat molt: també perquè hi tenc moltes amistats. Pas molt de gust d'estar aquí; prova d'això és que sempre venc a S'Arenal abans de sa meua dona, i me'n vaig després.

- Quines diferències hi ha entre la vida de Mallorca i Tarragona?

- Sa vida la te fas allà on ets. Així i tot m'agradaria que sa família fugís de Tarragona, perquè la trop molt perillosa. Hi han instal·lat Indústries petrolíferes, que si un dia exploten, Tarragona se n'anirà a fer punyetes, juntament amb tots els pobles del voltant. S'ha calculat que arresaria un ràdio de vint a vint-i-cinc kilòmetres. L'any passat, per altra part, hi va haver un atemptat d'E.T.A. A Mallorca la via és molt més tranquil·la.

- Vos heu enyorat?.

- A part d'enyorar els pares, els mallorquins sempre somniem amb sa roqueta, és per demés! Mallorca m'espira molt, però allà ja hi estic instal·lat, tenc sa família i és allà on tenc ses feines.

- Quines són les vostres aficions?.

- No m'agrada anar als clubs de jubilats, perquè no som jugador. M'agrada molt llegir, novel·les no, però, sinó llibres d'història o estudis, i també es diari. Ara bé, no puc llegir molt, perquè tenc sa vista molt malament.

Particip també d'uns cursos que

ha organitzar la universitat per a jubilats. Són xerrades on ens expliquen distins temes. M'agraden molt ses classes de llengua Catalana, sobre tot perquè jo hi puc aportar molt, ja que he estat molts anys aquí i molts allà i conec moltes paraules que no s'utilitzen a la Península.

També m'agrada molt viatjar. Per setmana Santa organitzam una excursió de tota una setmana. He voltat tota Espanya. També he viatjat per Austria, Itàlia, França...

- Com veis a Lluçmajor, vos que el podeu veure des d'un prisma més llunyà?.

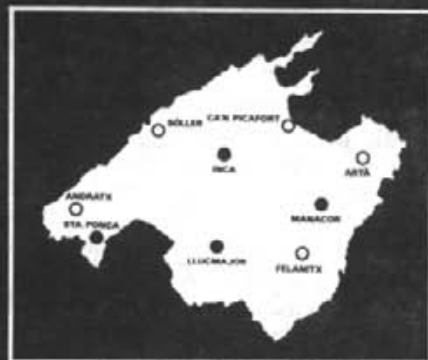
- Diuen que Lluçmajor és una ciutat, però pobleja: hi ha molta diferència amb Inca i Manacor, que són ciutats iguals, però tenen moltes altres activitats comercials. Amb el turisme, Lluçmajor ha fet un canvi bastant radical. Crec que s'han fet moltes millores, com s'Institut que mai ho hauríem imaginat.

- Amb aquest canvi, creis que els llucmajorers han canviat?.

- No, pens que no han canviat. Han canviat ses circumstàncies, però hem mantingut moltes coses positives que teníem altre temps.

Antoni Vadell Ferrer

EMERGÈNCIES PART FORANA

Servei de Bombers
del Consell Insular de Mallorca

- Parc principal
- Parc auxiliar

**amb la meitat
de números
l'ajudem
en la meitat
de temps**

**ACCIDENTS
INUNDACIONS
RESCATS
INCENDIS**

**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**

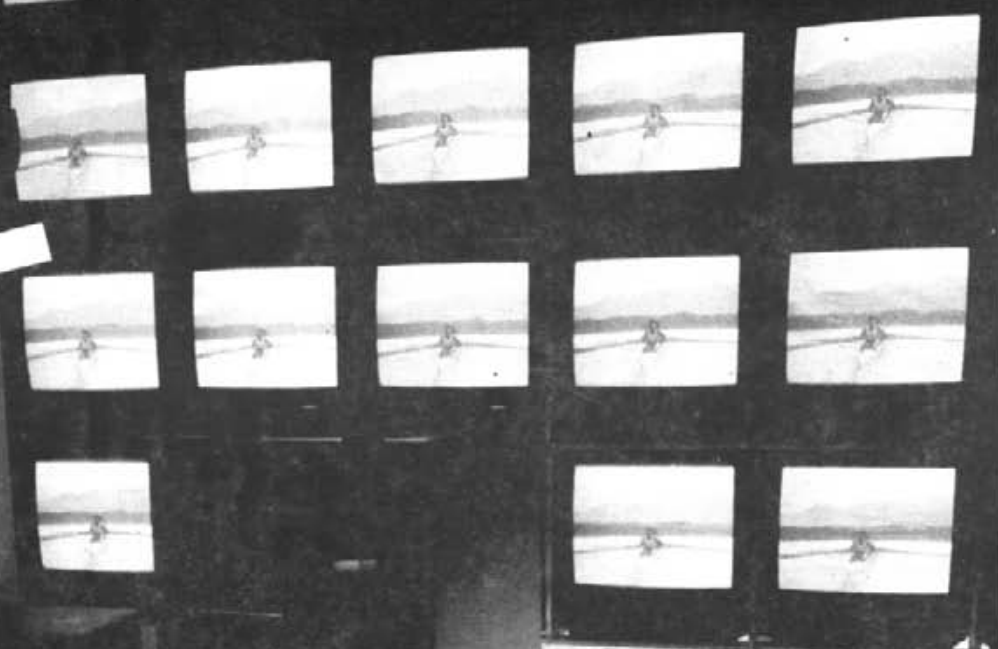
expert

ELECTRICA
Calafat
C/. Sa Fira, 3 - Tel. 661901
LLUCMAJOR

**VEGI LES NOVETATS DE SONIMAC A
ELECTRICA CALAFAT
BONES FIRES!**

NOVEDADES

**ENTRE EN EL
ENTRE A UN GRAN CATALOGO**

BOSCH

SERVEI
OFICIAL

AUTO-ELECTRIC
Barcelo

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

VENDA I SERVEI

TALLER, SERVEIS DE: ELECTRICITAT
INJECCIÓ BENZINA
AIRE ACONDICIONAT
FERRAMENTES ELÈCTRIQUES

XERRADES DE CAFÈ

Ja estam altra vegada a les Fires...!
 -Pràcticament, després del Pregó, comença tot el rebumbori.
 -No, i quant al Pregó d'enguany, ho va ésser rumbós!
 -Vols dir va agradar?
 -O no hi anares?
 -No, perquè era tard, i a aquella saleta, aquest dia, hi han d'anar molt prest.
 -Idò va passar que el presentador del pregoner, el nostre Baltasar Coll, va destacar més que en Damià Tomás, sense que aquest ho fes malament, ni molt manco.
 -No m'estranya, perquè en Baltasar sempre vol fer-se notar...
 -El públic es va divertir, estones, perquè pareixia estar en el programa de televisió «Pero, ¿ésto que és?»
 -I en Damià Tomás, què va dir?
 -Estones no sabia on s'havia de posar..., però quant al seu pregó, ens va dir que havíem de respectar la tradicional arquitectura de Lluçmajor, sense rebutjar les tècniques modernes.
 -¿I continuar pintant les persianes de verd?
 -D'això també en va parlar, però no es va pronunciar...
 -Supòs que, aprofitant l'ocasió, li digué al batle, el que havien de fer del solar de Ca'n Mataró.
 -Tal vegada sí, perquè a l'endemà començaren a esbucar les voravies.
 -També podria ésser una casualitat, o que comencen a fer propaganda per les eleccions.
 -Ves a saber, perquè també s'estan asfaltant molts de carrers de Lluçmajor i de s'Arenal.
 -Jo crec que tot això ja estava programat, i la gent parla perquè té llengua.
 -I per què tenim una democràcia, i poden dir allò que pensam.
 -Sí, encara que a l'hora de la veritat, no ens fan ni punyetero cas.

Fires i eleccions

-Per lo mateix, a l'hora de votar, crec que és l'ocasió de mirar bé qui ens ha enganat o no.
 -¿Què vols que te digui? «De moliner mudaràs...»
 -Sí, la gent està bastant desenganaada...
 -Per lo mateix, deixem les eleccions, i pensem en les Fires que de cada any són més lluides.
 -Sí, tantes coses hi ha, que és quasi impossible anar per tot.
 -Sobretot a la darrera fira...
 -El que més m'agrada és que la gent està més disposada a comprar, aquest dia, productes llucmajorers.
 -Compra de tot i per tot.
 -Sí, però, jo em referesc a quadros de pintors de Lluçmajor.
 -Sí es coneix que els va bé, perquè cada any exposen els mateixos.
 -Sí, qui no té a ca seva un quadro d'en Manresa, de na Noguera o de na Caty, es perquè no vol...
 -Ni té gens de gust artístic, ni patriòtic...
 -¿Angela Maria...!

Un que escoltava.

SA PERXA, S.A.

CARNISSERIA
FÀBRICA D'EMBOTITS

SOBRASSADA, CAMAIOT,
BOTIFARRA, BOTIFARRONS,
SALSITXA FRESCA, PINXOS, etc.

Avd. Carles V, s/n - Lluçmajor (Tel. 66 20 64)
Avda. Mediterráneo, 28 - S'ESTANYOL

ESPORTS
LLOMPART

Espardenyeria

GRAN VARIETAT
D' ESPARDENYES,
PRENDES ESPORTIVES
I ARTICLES DE PESCA

C/. Estrella, 21
Tel. 66 05 78
LLUCMAJOR

Modestia aparte.

Unos cuantos días antes de comprar el nuevo RENAULT 21 repítete a ti mismo.
"No seas modesto. No seas modesto..."

EN MOTORIZACIÓN, NO SEAS MODESTO.

Elige entre cinco niveles de potencia:

- GTD: 72 CV.
- TD: 88 CV.
- GTS: 92 CV.
- GIN y TXE: 120 CV.
- 2 L. turbo: 175 CV.

EN ESTILO, NO SEAS MODESTO.

Asegúrate de que compras un coche de diseño. Mira bien la calandra, los grupos ópticos integrados, los parachoques envolventes o los embellecedores de rueda, cuidados al detalle...

Confirmarás por qué ese aire agresivo y deportivo que, a primera vista, ya te llama.

EN EQUIPAMIENTO Y CONFORT, NO SEAS MODESTO.

Tú pide. Que para eso están tres niveles de equipamiento. Cualquiera de ellos, con aire acondicionado de

serie, tapicerías de verdadero alto de gama y diseño antirreflex del tablero, elevapuntos delanteros eléctricos, cerraduras centralizadas con telemando, dirección asistida y faros antiniebla.

Más —por supuesto— asientos delanteros con reglaje lumbar, apoyacabezas regulables y cinturones de seguridad regulables en altura.

AL ELEGIR TU VERSION, NO SEAS MODESTO.

Al fin y al cabo, por 2.415.000 Ptas.* consigues la versión más alta de la gama: el TXE. Que añade al equipamiento del resto de la gama el sistema ABS incorporado de serie, ordenador de a bordo y llantas de aleación ligera. Cuando vengas a vernos, te completaremos la lista de detalles, verás que no hay mejor elección. Modestia aparte.

Nuevo Renault 21

No seas modesto.

* Precios Península y Baleares

Ven, no seas modesto:

RENAULT

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 - 66 00 41 - Lluçmajor
BARTOLOME JAUME NADAL S.A. Exposició a S'Arenal: C. Sant Cristòfol, 5 - Tel. 26 00 01

Sa

Mare

Pamflet impresentable de burla i afronta

Nº 1

FUM LA TAIFA
~~YUK~~MAYORK DE ~~MAYORKA~~

Octubre 89

ED IT ORIAL

Coes de palla ardents pen mig de plaça, Sa Mare ha vist flamejar. Com alimares municipals, festers espessos fent fum, digne del gloriós topònim de la city i ligh a rompre. I calius consumint-se ignominiosament pels racons, malsofrits ferm, i cares de poker, empegueidures malcurades, mal de pedra... Sa mare tot ho apunta a la plagueta. També hi apunta els copets a les tendres esquenes dels seus fills (i tu, guapet, d'on ets? d'on et diuen?), somriures còmplices, enhorabones per llarg, insults i insolències de tota casta i, especialment, les nombroses sol·licituds d'adopció presentades per tota casta de pressumptes fills, fillols, parents, parents manllevats, parents polítics i benefactors en general —tots ells, cal aclarir-ho—, gent de malviure, hooligans escainadors, nanets de gírgola malgirbada, fembres inhonestes de son cos e de sa llengua, i quatre merdenses en general.

Sa Mare escriu i calla, perquè sap la categoria èpica de la seva comesa: tenir la culpa de tot. Calla i escriu, fa siquis a les males i a les totes. Perquè al cap i a la fi, la fira de les vanitats, la sempiterna roda, la deverteix de valent; però no és el mateix el dret inalienable de fer trui que les ganes d'emprenyar, i donar la pallissa, i safalcar el personal.

Però, per animar el ball, van i anticipen eleccions, comença la campanya! I no es res que facin promeses per donar i per vendre, ni que es facin retratar tot clenxinats, com artistes de cine i penguin els retrats a les parets, gens empegueïts de mostrar les cares, no' si basta mirar els quadros per veure com acabarà la pel·lícula, si pareixen tots ells el nebot curt del Compte Dràcula. El pitjor és que ens tornaran a omplir les persianes de paperassa, com si no el fessin d'arbres al paper, que l'Estat subvenciona i els Bancs fan negocis i enquestes. I ens tornaran a posar les orelles com tamburinos, venga cotxos cap aquí, i altaveus per allà dèssà, a tota, com burinops.

I encara hem d'estar agraïts i tan panxos, perquè seria pitjor sortir del caliu per pegar dins el foc, i l'ase va dir orellut al porc. I parlant de porc, ja és ben sabut que el porc gras es menja al magre. Com és de veure que uns ens recordaran que qui barata el cap es grata, d'altres ens vendran recanvis amb genuïna oferta de pures essències redissenyades, i uns altres ens incitaran a baratar de moliner, però sense aturar la roda, o viceversa. Per fortuna, un espectre planeja sobre europa, sobre Limperio, sobre la Taifa:

SM, com un llumenaret blau sempre encès, com aquella finestra de la Moncloa, no dorm. Calla i escriu. Vius i osques, ja estau advertits, SM no perdona, ni quan es disposa a presenciar un multitudinari banquet de mosques.

El fill orat.

Cartes a Sa Mare

Dolces il·lusions

Mamaita estimada:

Finalment he trobat resposta a l'angoixosa pregunta que no em deixava dormir les llargues i fredes nits de l'hivern, les xafogoses i renoueres de l'estiu ni les primaverals de la primavera.

La resposta em va venir de cop en sec, com una inspiració angèlica, mentre el tambor del saig, enlloc d'anunciar la crida es dedicava a repicar les seves glòries pretèrites, presents i perdurables, i un parell més. Mentre aquest tambor mal aregat intentava sotmetre al saig a un dadaista exercici de verbalització automàtica, hi vaig veure ben clar: ara ja sé, estimada mamaita, com vull que sigui l'home de la meua vida, ja sé quina característica inexcusable he de requerir al meu príncep blau, quina el me farà coneixedor i bufarà als corns de caça.

Has de pensar i creure que no faig comptes casar-me més que amb un regidor de la molt noble ciutat de Fummayork.

Quan vaig veure que les concejales tenien reservats llocs de preferència a la festa solemne ho vaig entendre, aquesta era la meua vocació, que d'altra banda em permetrà ampliar la meua cultura, educar-me la sentimentalitat pàtria, passar estones entretengudes ferm i lluir el garbo, que per això em va donar el creador aquest cuerpo

serrano.

Només esper trobar aquest home fadrí abans que ja estiguin reservades totes les cadiretes, que si m'hi he de presentar amb la plegadissa també faria la meua planta, ara, que com la de la padrina n'hi deu haver poques, i amb el ventall de randa sempre hi ha dit molt, perquè també hauré de dur un bon ventall, amb aquestes calorades, llavors tots el maquillatge suat... llàstima que siguin tan durs aquells bancs.

En poques paraules, mamaita, haurem de realitzar un cens de candidats i posar fil a l'agulla prest, meam si per la darrera fira ja tenc un lloc a la presidència, que, per molt què faci modern, això d'haver de veure la cultura per vídeo, per molts de domassos que hi posin...

La teua filla, molt fadrina.

Flor d'Ametler

Y yo me fui porque me fui

Respetada señora, a pesar de todo. Le ruego tenga a bien publicar estas líneas, en las cuales, con la recia sinceridad que me caracteriza voy a explicarlo de una vez por todas a fin de no dar pábulo a falsedades i acallar gallardamente el coro de las maledicencias, vamos, digo yo, no?

Al legal pueblo de Fummayork: Yo, de una vez por todas, hago

saber, a quien corresponda y a efectos prácticos: que me fui porque me fui, porque tenía que irme, porque ya está bien, hombre, que si la montaña no va a Mahoma, que se vaya la montaña a tomar por el... que me perdonen las señoras, a tomar viento. Porque, para cojones, los míos, a ver sino quien se los ha estado pelando aquí dos años, como un gilipollas, siempre de guardia en el bastión.

Y siempre muy democráticamente, cuidado, porque yo soy un demócrata, y un luchador, y aquí estoy yo para demostrarlo, que he sabido renunciar a prebendas para defender a las masas, y proclamar la verdad. Sin tapujos y sin distinciones, y ahora se niegan a apoyar algo tan elemental. O sea que me voy al Ejército Mixto, mejor dicho, el Ejército Mixto soy yo, y ahora sí que se van a enterar de lo que vale un peine, y, como dice el viejo refrán de mi tierra, porque yo voy muy de aquí, pero la patria es la patria, donde las dan, las toman, y el que ríe el último, ríe mejor, así que cuando yo sea finalmente Califa, después veremos.

Fdo. El Capitán Superbreve

Fummayork 92 (km/h)

Segons un dossier secret del Comit  Olimp c Internacional que ens ha colat un fillol d'una amiga de Sa Mare, Fummayork pot esser designada seu d'un conjunt de proves de l'Olimpiada que ve. Es tracta d'unes modalitats esportives modernes, inventades totes aquest segle, o aprop fer-hi; però que per la seva espectacularitat, emoció i risc han conquerit nombrosos practicants en els últims anys, ja que es tracta d'esports que no necessiten excessius esforços físics, i són aptes per a totes les edats.

Els motius de la probable elecció de la nostra capital pel dit esdeveniment, que causaria l'enveja de tota l'illa i estendria el nom de Fummayork arreu del món són l'existència d'un circuit urbà d'eficiència provada en nombroses competicions nacionals i internacionals, aix  com l'existència d'un nombrós i creixent grup de practicants de base d'aquesta família d'esports en les seves distintes modalitats, que s'entrenen amb una constància que meravella propis i externs.

Segons el dossier que ha pogut desxifrar SM, aquesta és la llista dels esports i modalitats: Circulació en Sentit Prohibit, en les especialitats de cotxes, motos de vàries cilindrades i bicicletes, categories infantil, juvenil, adults i tercera edat, modalitats de resistència, velocitat, obstacles, nocturnitat, premeditació i al-levosia. Destaca entre aquestes proves, per la seva espectacularitat la marató —gran eslàlom urbà d'obstacles, que trobaria el seu escenari idoni al circuit Codrat— zigzagues interiors. No es descarta la possibilitat d'incloure, en categoria d'exhibició, proves per a camions, tractors i vehicles de tracció animal, donada l'acceptació que tenen entre els seus practicants, aix  com de proves en categoria alevins. Igualment, segons els papers colats a SM, Fummayork seria seu de proves de Rally urbà i Ginkama per a distints vehicles, així com d'un altre esport que promet r cords interessants i que vàries discoteques i clíniques privades de la zona han mostrat ja el seu interí en esponsoritzar: es tracta de les interessantíssimes proves de decibelis, o volums de renou, igualment en categories de cotxes i motos, sense que es descarti la possibilitat de la convocatòria de proves per a patons en les modalitats d'equips i relleus; destaquen en aquest esport les competicions noc-

turnes, realment notòries.

Per última, els papers que hem llegit fins ara —ja que no descartam que els altres incloguin m s novetats igualment interessants— deixen veure la possibilitat d'aconseguir també la seu de les proves de caça i persecució de patons, en les distintes modalitats urbanes i suburbanes.

Aix  mateix, els documents filtrats fan referència als actes que prepara el Califat de Fummayork per a celebrar la denominació de la ciutat com a seu olímpica, pel dia que aquesta es faci oficial, la llista, provisional, inclou de moment una concentració massiva al Carrer de la Fira pel tal de superar el r cord mundial d'estacionament en doble i triple fila sobre calçada i aceres; la concentració, en hores inesperades i sense senyalitzar, de camions d'aigua i altres transports, l'aturada massiva d'autocars en exclusiva a les carreteres d'accés al poble i la processó de vehicles lents per aquestes mateixes vies en divendres horabaixa.

De totes maneres, la concessió encara no és segura de tot, i és necessari que, per tal d'aconseguir-la, impressionant el Comit  Olimp c, les amples basses que practiquen aquests esports i d'altres similars a la nostra ciutat continuïn demostrant amb continus entrenaments i competicions populars el seu entusiasme i bona disposició, cosa que no serà difícil si continuam contant

amb la desinteressada i sacrificada col-laboració de la policia municipal, autoritats responsables, i de tota la població en general. Naturalment que si, de dem s, enviam un parell de sobrassades, ensaïmades i siurells portats per dames d'honor i fadrins vestits a l'ample a les altes instàncies, també pot ajudar.

No podem perdre aquesta oportunitat d'omplir de glòria esportiva el nom de la nostra pàtria, que a partir d'avui, el noble lema d'aquestes modalitats esportives presideixi les nostres vides: Motorius, citius, fortius! (que, pels indocumentats, vol dir: més motors, més aviat, m s renous!). Que a la troxa de la nostra gloriosa senyera hi cremin flames olímpiques, i el fum que fa el nostre topònim secular vagi a escape lliure! Guanyarem medalles i pels segles dels segles podrem exhibir-ne el llautó! Fummayork m s que mai, tant com sempre! Fummayork 92 (Km/h)!

Firmat: COSMIC
(Comit  Olimp c de Sa Mare from
International Corregudes)

Torrentades 92

Som, els Fummaiorkers, i els mallorquins en general, un poble de roters i margers, un poble de cercadors d'espàrecs i caragols, acostumats a treure el menjar de davall les pedres si convé, a respondre amb paciència i enginy a les adversitats i catàstrofes de tota mena amb que la història, la naturalesa i els de sempre ens han posat constantment a prova. Amb les arrels xuclant d'aquesta tradició i els ulls a l'horitzó de la modernitat i el progrés, l'equip de macrodissenyadors «Vaya, vaya, aquí no hay playa» ha signat amb un grup d'ajuntaments del migjorn de l'illa, les Siurelleries de Turisme i Obres Públiques i Balearització, i el Siurell Insular de Mallorca un precontracte per tal de desenvolupar el projecte «Torrentades 92».

Es tracta d'un ambiciós projecte, inspirat com el seu nom indica en les recents incidències meteorològiques, però també en les persistents sequeres, així com en un complet estudi pluridisciplinari de la realitat socioeconòmica de la comarca i en la necessitat d'aconseguir una oferta capaç d'atreure un turisme de major qualitat, sense deixar de banda els duros que deixen els hooligans, ja que, com es sabut, de mica en mica s'omple la pica.

El projecte té en compte que les torrentades recents han vingut a afegir aigua al banyat dels problemes agrícoles de la zona, problemes de salinització dels aqüífers, i de la sobra de vaques a la Comunitat Econòmica Europea, i proposa una substancial modificació a algunes solucions que es preparaven.

El bessó de la inspiració es basa en el fet que els aiguats han arrossegat bona part de les terres cultivables de la comarca, i proposa, en una paraula, no invertir en reposar aquestes terres, sinó en substituir-les per aigua, amb la qual cosa ja no faria falta tenir vaques ni sembrar alfals, sinó que aquesta explotació es podria substituir per la piscicultura, que sens dubte té molt més futur. Es construiria d'aquesta manera un gran llac que s'estendria per terres dels termes de Fummayorks, Puertos, Ses Verguines i Porroeres, en una primera fase experimental,

susceptible de posteriors ampliacions.

Segons els càlculs inicials, l'aigua necessària per a tan gegantina comensal, si no duim sort i torna a ploure, s'obteniria de la suma de la utilitzada fins ara per les explotacions agràries de la zona, més la prevista per les urbanitzacions, camps de golf, balnearis, saunes, massatges i altres centres d'interès social, així com de la desinteressada aportació de les xarxes de clavegueram dels municipis interessats (es compta amb l'aprovació d'imposts urinaris especials, i les aportacions desinteressades de residents i visitants) i la conducció de les aigües claveguerals dels altres municipis de l'Abadia de Palma, que haurien de col·laborar en un projecte tan ambiciós i tan útil de cara a l'oferta complementària.

Tot això estalviaria les gegantines inversions que s'han de fer en construcció i manteniment de depuradores, així com evitaria l'existència d'emissaris pol·lucionadors de la mar: tot aniria al nou llac, que seria, primer de tot, una gran depuradora natural, pel sistema de llacunatge i consum, això de consum vol dir que, donat que la primera explotació seria la de cria de peix, tothom sap que els peixos més grassos i saborosos han estat sempre els de la merdera: ja tenim solucionat el primer problema i demostrat el primer nivell d'avantatges econòmiques, ecològiques i turístiques de l'invent.

Però encara té més avantatges aquest genial projecte: En primer lloc, disposariem d'una gran reserva d'aigua que esvairia els riscs de salinització dels aqüífers i de pèrdua de papers als projectes d'urbanització. I tenir aigua fa possible augmentar les places turístiques de la zona, ja que el procés de reciclatge indicat demostra que, com més turistes, més aigua, al contrari que fins ara, que tant es tudava el líquid element (al cap i la fi, això del beure, ningú se l'en duu posat —ara que, pensant-ho bé, se'n podrien vendre ampolletes-souvenir).

No s'atura aquí la llista de problemes que el projecte del grup «Vaya, vaya, aquí no hay playa», contribuï-

ria a solucionar, problemes insolubles de qualsevol altra manera, o ben envant. Problemes territorials, turístics i geogràfics, per dir-ne qualcun: És ben sabuda la saturació del litoral de l'illa, tant pel que fa a urbanitzacions, com a ports esportius —que, per afegit, solen estar a la desembocadura dels torrents, i llavors passa el que passa i tot són plors i subvencions— i, fins i tot, la saturació de parassols, velomars, xiringuitos i, perquè no dir-ho, banyites. Amb el projecte «Torrentades 92», l'illa guanyaria un xinxer de quilòmetres de litoral: tot el del nou llac interior, més costa que l'Abadia de Palma, una costa que, amb les tècniques de rehabilitació tan triomfalment experimentades, es podria fer de platges tan naturals com les de S'Urinal de Mallorca, i sembrar-hi fasserets, i tot. De manera que pobles privats fins ara dels avantatges modernitzadors del turisme com Porroeres, per la seva situació, o Puertos, per culpa dels fanàtics ecologistes, ara ja no tendrien cap inconvenient, i Fummayork i Ses Marquines veurien obrir-se noves perspectives de riquesa, especulació i prosperitat. Per no parlar de la revalorització de les sempre legalitzables casetes «de aperos». I si la cosa anava bé, només seria el principi, tots els municipis de l'interior de l'illa, discriminats fins ara per una Naturalesa injusta que els allunyava dels avantatges innumerables del turisme, podrien dur a terme projectes similars, l'illa es convertiria en arxipèlag, plena de llacs amb piscifactories naturals, de vil·les mediterrànies respectuoses amb l'entorn, de turisme de qualitat, de windsurfs i velomars, de xiringuitos i prosperitat i fassers i platges i discoteques postmodernes, i els pagesos, entre vetlada popular folklòrica i dimoniada turística, ballarien àcid house amb rosses esplèndides com les d'abans de la crisi, i millorariem la raça... Els camps de golf es podrien instal·lar a les zones més altes, i quedaria lloc per un parell de ports esportius de cabotatge i els ciutadans ja no podrien braver més del llac del parc de la mar.

Guido Titanlux

A Cala Pipí

Valuosa troballa arqueològica

Un dels paratges (i dels paisatges) més privilegiats del nostre terme és sens dubte Cala Pipí. La llegenda que explica el seu naixement amb la personificació del seu origen tel·lúric en la figura del gegant ensopegador, crucial per la explicació dels indrets més assenyalats de la municipal orografia, ha esdevingut amb el temps símbol profètic del seu colossal destí.

Cau de pescadors i punt de vigilància a l'antigor nostrada, ha sabut conservar les seves essències i adaptar-se al progrés i la modernitat de la indústria turística, sense plànyer esforços ni ecològiques escales de formigó, que tan bé entonen amb els típics escars. L'exemplar urbanització que, com una corona principesca, ceneix els roquissars de la seva marge esquerra només ha estat el principi: ara, un alt destí espera a la seva banda dreta (segons es surt): és la ubicació ideal triada per la futura capital del muni-i-sipi, la Brasília mallorquina i de secà, la culminació de l'esperit roter, la molt noble i extensa ciutat de Capopork.

Un indret, en efecte, elegit pels déus, que, amb ocasió de les recents torrentades, han aprofitat l'ocasió de donar nova mostra de la seva predilecció per tan pintoresc indret: el fenomen meteorològic que, arreu, no ha fet més que mal, ha estat, pradoxalment, providencial per a Cala Pipí.

I no sols perquè ens hagi servit per saber que el que semblaven quatre gràpades d'arena era una platja magnífica de 6.000 metres quadrats, segons l'avaluació del Govern de la nostra Comunitat Atòmica. Una avaluació feta en ordre a reciclar la platja, cosa que és possible, tant com impossible era treure de la cala els fems que el pocavergonya

de... (ui, perdó!) que la mica de brutor conseqüència lògica i inevitable compensació dels inúmers avantatges de la modernitat turística, segons, assenyadament, recordaren els responsables municipals als histèrics nanets irresponsables, que, per afegitó, anaven ben errats d'osques, tal com ara ha quedat clar.

Ja que ha quedat ben clar, quan la torrentada, arrossegant l'arena, ho ha tret a la diàfana claror de la mediterrània, que el que uns deien que era fems i brutícia, era realment un magnífic i ben conservat jaciment arqueològic, de la cultura xiringuitica, per més senyes.

Recipients rituals de metall, vidre i altres matèries, envasos cocacòlics, valuosos materials tèxtils, documents escrits i esgrafiats, patenes xàpiques, restes putrefactes d'aliments votius i ofrenes propiciatòries constitueixen una part destacada del que fins ara s'ha començat a identificar del jaciment, que pel seu volum veu incrementada la seva importància tant com pel seu miraculós estat de conservació i concentració.

No dubtam que les autoritats ciutadanes, tan preocupades per la presservació de les nostres riqueses naturals i culturals, faran tots els possibles per tal de garantir la conservació òptima d'aquest monument històric, que pot esdevenir un nou reclam pel turisme de qualitat i les excursions organitzades: símbol i senyera del nostre amor per la cultura, les nostres arrels històriques i la nostra oferta complementària. Hauríem d'anar pensant si donam una medalla als coneguts responsables de la seva conservació.

**Tolo Xorrito. Fill il·lustre i Cronista
Oficial segona de Sa Mare.**

Casa Postpagesa

Volguda casa pagesa
que el xalet substitueix
aixecant per escomesa
quatre files de marès

-si no l'alcen de totxana
de formigó del barat
i líricament et tapen
d'uralita amb un teulat.

Decorat de cartró pedra
amb tarongers i eucaliptus,
recensió de mansió,
estat de natura en ictus

Volguda caseta d'eines,
segundo piso ascensor,
la ciutat amb tu arrossegues
pudint misèria i terror:

A lloure infants estols,
dames amb tacons i xàndal:
cercades de caragols
dignes de l'horda de vàndal

Pedra sobre pedra? Un pam
de paret seca no deixen!
i queda tan guapo el ram
fet amb les branques que esqueixen!

Volguda caseta d'eines,
fàcilment legalitzable
per la llei poc aplicable
-l'ajuntament? té altres feines.

Els divendres caravana,
tots els diumenges embós
-Massius sopars de família,
quin lloc per celebrar-vos!-

Llimoneres mai ferrades,
geranis poc floridors,
estiu ardent de xigarres,
goteres d'hivern fangós:

Volguda caseta d'eines
delit social s'acompleix,
aixecant per escomesa
quatre files de marès!

Caty Mary Salvà de Son Verí

Les fires de les tribus

No hem fet més que començar les fires, i les tribus urbanes tornen a cavalcar pels carrers de Fummayork i l'extremisme, el gamberrisme, el poc coneixement i la barbàrie plenen sobre nosaltres.

Ja al buffet inaugural un hooligan oratori va substituir al maitre d'hotel, i, enlloc de les glòries del menú, es va dedicar a cantar les seves dots de ballarí, i d'altres alabances. I això no és tot, d'altres hooligans, infiltrats entre el públic, propagaren el remor de que el Còctel de Gambes, tot i esser una bona oferta gastronòmica, tenia poca sustància, quan es sabut de sempre que lo bueno si breve, dos veces breve.

La nit següent, entre el públic que es congelava a la placeta del Carrer de Sant Miquel, vaig poder detectar al més selecte de la màfia dels correctors lingüístics i d'altres nacionalistes en general. Però això, fins i tot la Coral Nocturna que donava el do de pit pel carrer del convent no era sinó l'avís del que ens espera.

Un avís que torna llums vermelles i sirenes d'alarma si som conscients del que va passar al vespre següent al Passeig de Jaume el Degollat.

Rockabillies amb tupès, Heavys amb cabells llargs i pantalons estrets, moderns discrets, bavirus camuflats, pijos immarcessibles, madones vàries s'hi donaren cita i escoltaren els seus himnes de guerra i promiscuïtat, fins i tot els hippies perpetus i els heatniks duríssims hi tengueren el seu espai. I no vos fieu de la calma aparent, i la tranquil·litat, allà hi ha marxa, i no podem rebaixar la vigilància. I ja que parlem de vigilància, tanta aflluència va haver-hi aquell vespre, que fins i tot les forces Públiques decidiren organitzar-hi unes manobres d'exhibició, amb reforços duits de la Capital, al començament de l'acte, amenitzaren l'arribada del pressumpte públic amb un exercici de tàctiques envolvents d'allò més impressionant. Si l'han de repetir, per allò de l'igual dret de tots els

ciutadans a disfrutar l'espectacle, tendran una feinada a tots els actes públics de les fires. Clar, que tal vegada no tenguin res millor que fer, pobrets.

Vigilau ciutadans, tancau les vostres filles sota set claus, i els fills sota set panys, amollau els cans i dormiu amb un ull obert, vetlant bé el ble, les tribus urbanes cavalquen per Fummayork, com els genets de l'Apocalipsi, però en vespino.

Clark Kool, periodista nocturno.
Flee Nelson MANELA

FL
EE
NELSON
MANELA

SA MALE FOR AFLICA

Els camins de tres peus, una antiga via de comunicació rural

INTRODUCCIÓ

Hi ha molt poc escrit sobre aquests petits monuments de l'antigor, testimonis humils i muts, trepitjats per moltes generacions de llucmajorers, tan pràctics i necessaris altre temps i tan oblidats i malmenats ara, que s'han convertits en una veritable entelèquia o pitjor són ignorats com si mai no haguessin existit.

Només els trobam breument citats per En Vicenç Mª Rosselló en la seva obra «Mallorca el Sur y el Sureste». En Bartomeu Font en la seva voluminosa Historia de Lluçmajor (mai prou agraïda pels llucmajorers) no en parla, només anomena els carrerany, sense especificar.

Els primers contactes que vaig tenir amb aquests camins va esser quan era al·lotet, fa uns quaranta-cinc anys hi anàvem amb ma mare a unes sorts que no arribaven a camí

(Es Vinyet d'En Canals, s'Era, es Camp d'En Mataró).

Les sorts encara campaven en tot el seu esplendor des que foren creades pels ORDINADORS reals. Arbres ben esmotxats, llobades i voreres cavades, parets adobades, eres agranades, bones anyades quan plovia.

Avui en plena decadència i abandonament, manques d'arbres i els que queden mal garbats, els terrenys en erms perpetu, plens de males herbes, clivellat per la sequera, parets esbaldregades. I, per afegit, la degeneració irreversible de les casetes anomenades xalets de cap de setmana. Tot una economia de degradació.

Pels camins de tres peus anàvem a les nostres sorts a entrecavar faves, fer herba i cames rotges, segar, fer garbes i dur qualche paner de figues. En aquell temps els camins ja estaven en mal estat,

però no teníem carro ni bístia i per a nosaltres complien la seva funció. Servir de pas entre les sorts que no arribaven a camí.

Hi havia tota una xarxa viària d'aquests camins que envoltaven el poble, partien des dels polsosos camins principals, carrers, carrerons com el d'En Batlet (avui desaparegut) i el de sa Trutja, transitat encara avui dia, o també antics i tortuosos camins de ferradura, record de l'ocupació àrab (com el de Son Sard) abastits d'aljubs comunals.

De camins n'hi havia fins i tot a una distància de 4 o 5 km. del poble, podem avaluar sense por d'equivocar-nos que sumats tots tenien més de 20 quilòmetres de llargària.

DESCRIPCIÓ

«Aquests camins tenen una amplària que va des de 90 a 120 cm. que dividits pels 29'32 cm que té un

Boutique

Marlu

**ROBA DE JOVENTUT
SENYORA I SENYOR
DARRERES NOVETATS**

Vos desitjam Bones Fires

TENDA: C/. d'Es Vall, 93 - Tel. 66 05 29
PARTICULAR: C/. Antoni Maura, 57 - Tel. 66 05 08

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 660669
LLUCMAJOR (Mallorca)

**FABRICACIO PROPIA
PREPARAM BUFETS
PER A TOT TIPUS DE FESTES**

peu, són poc més o menys TRES PEUS.

Són construïts amb dos murs laterals de lloses. Aquestes lloses són trossos de tapiot que és la crosta que recobreix la part superior del gres (marès) de les pedreres. No serveix per a construir cases i s'emprava per a tancar les sorts i també per a fer aquests caminets.

Les lloses s'encallaven uns 30 cm. en terra fent un poc d'escombria i llavors l'espai intermedi se reblia de pedres de la mateixa finca que treia la rella quan llauraven. Així la finca quedava espedregada. El caminó quedava entre 30 i 50 cms. més alt que les terres de conreu. Damunt el reble s'hi posava una capa de terra que les cimentava i feia una mena de trespol i així feia bon caminar».

CONCLUSIÓ

Per a acabar diré que aquests desconeguts caminóis plantegen moltes incògnites

¿Quan es començaren a fer i fins quan?

¿Varen esser instituïts pels ORDINADORS, encarregats del repartiment en el segle XIII?

¿Quan varen esser datats en els protocols dels notaris per primera vegada?

¿Són costums duits pels primers pobladors catalans?

¿Quina relació directa poden tenir els passos i caminóis?

¿Qui en tenia l'obligació del manteniment?

¿D'on provenen tantes lloses que moltes finques estan tancades d'aquestes i finalment:

-Interessa conservar-los?

-Podem fer qualche cosa per ells?

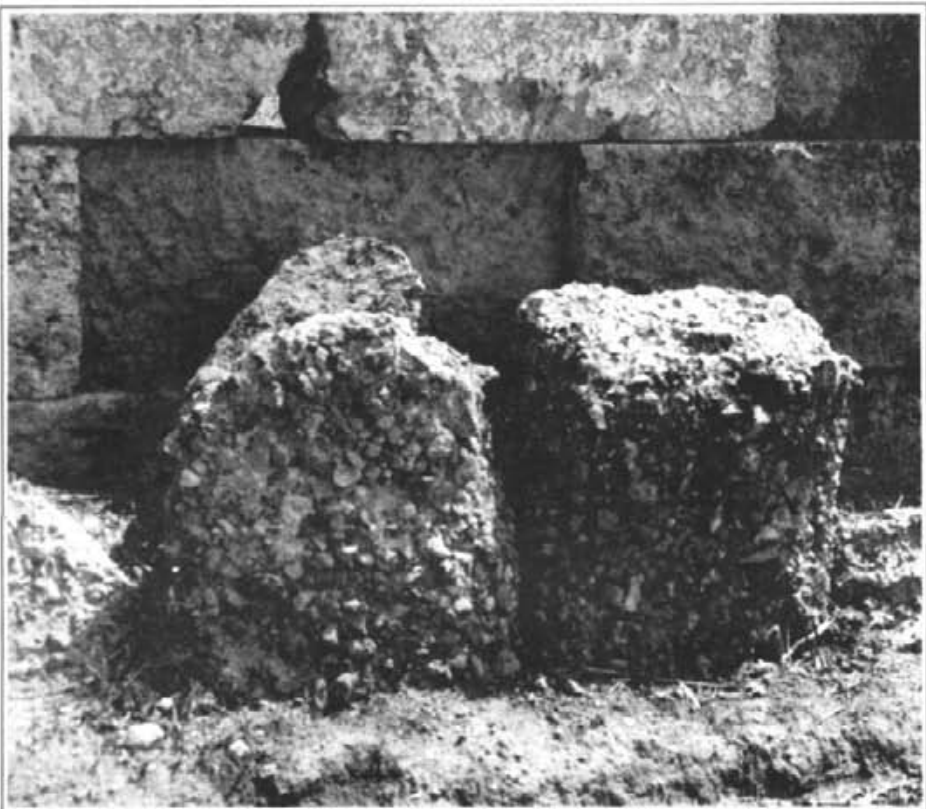
Vull transcriure dos paràgrafs de V.M. Rosselló del seu article publicat en aquesta revista «**Salvem el nostre paisatge**». Referint-se als caminóis de tres peus diu:

«Quedaria ben agradós deixar-ne alguns com a eixos, d'una plaça de l'exemple, veritat senyors arquitectes, o no?». I referint-se a generalitats «Les nostres característiques se'n van, es perden i és hora de malavagem conservar-les abans que sigui massa tard».

Sorts, petits camps pairals dels pobres, patrimoni de la gent de la gleba, passos, caminóis, lloses de tapiot, **tota una economia de guerra** en estreta vinculació, testimoni d'èpoques passades, testimoni dels nostres ancestrals i ferotges instints

Caminó de tres peus prop d'«Es Vinyet d'en Canals».

Lloses de tapiot.

de propietat i individualisme dels foravilers mediterranis, allà on la feina, l'esforç substituïa l'aigua i la

fertilitat de la terra.

J. Sacarès.

¿Com som els llucmajorers?

Sempre he cregut que un estudi pendent en relació a la temàtica llucmajorera és un estudi de psicologia social que ens doni llum sobre el nostre comportament i la nostra forma d'ésser. És ben cert que tots tenim la nostra opinió feta: sabem com som (tal vegada sabem més com són els altres), però no hi ha dubte que l'ànima col·lectiva llucmajorera és prou coneguda per nosaltres, si més no, a nivell intuitiu i com un coneixement derivat de l'experiència i la convivència quotidiana.

L'any 1770 l'historiador Guillem Terrassa escrigué la seva «Historia o Crónica Relación de la ilustre y fiel villa de Lluchmayor» i dedicà el capítol nou a estudiar i descriure el comportament dels llucmajorers i el titulà «Genio e ingenio de los Llucmajorenses». El capítol, breu, és dividit en nou apartats que constitueixen, segons les possibilitats del moment i segons el criteri de l'historiador, una aproximació a la psicologia llucmajorera del segle XVIII (algunes coses poden semblar actuals i altres ja no).

A l'apartat 1, es diu:

«Los naturales de esta villa, así hombres como mugeres, son de proporcionada estatura, valientes y animosos y excelentes labradores. Coléricos y algo altivos... Y esta es cierto la causa de su altivez, y de quedar notados muchos de ellos de poco cortezes e inciviles, mayormente habitando y frequentando mucho la ciudad principal con la qual alindan».

L'apartat 2 es refereix a l'aspecte extern i el descriu així:

«Los muchachos y muchachas de ordinario en su tierna edad son muy perfectos, robustos blancos y colorados, y de pelo rubio; pero luego que se aplican al trabajo del campo... mudan de color y pierden aquella nativa hermosura, lo que sucede a ambos sexos, por ocuparse todas las mugeres de dicha villa en las faenas del campo...»

L'apartat 3 insisteix en la iniciativa de les dones per cercar productes del camp per vendre després.

L'apartat 4 inclou un aspecte de psicologia i un altre de comportament extern:

«Es la juventud de esta villa de genio belicoso, por su grande esfuerzo de su continua aplicación desde niños al trabajo, es aficionadísima a bailar y danzar...»

Els apartats 5 i 6 fan referència als valors humans de la vila:

«Sin que hayan falta en todos tiempos y aun al presente en dicha villa de hombres de mucha integridad, pruden-

cia, recta intención y muy capaces...»

L'apartat 7 esmenta la religiositat dels llucmajorers i el costum d'assistir massivament als enterros

«haciendo los de Lluchmayor ventaja a muchos pueblos con su asistencia a los entierros de los difuntos»

Els apartats 8 i 9 descriuen la forma de vestir de la nostra gent.

«El vestuario que usan los de Lluchmayor fue siempre de poco rumbo...»

Fins aquí les breus pinzellades de l'historiador Terrassa, que conviden a l'aprofundiment i a l'actualització.

Es podria dir, tal vegada, que Llucmajor té l'ànima dividida entre el camp (conservador, desconfiat, resignat) i la vila (progressista i amb iniciatives empresarials); entre l'individualisme (molt accentuat) i l'esperit de col·laboració i de consciència col·lectiva (menys desenvolupat); més aprop de l'apassionament que del diàleg i la relativització; mirant més a curt que a llarg termini; més aprop de les partides de cavall que de les continuïtats sostingudes; amb més facilitat per produir fills singulars i que sobresurtin que d'inspirar i promoure la millora general; amb altibaixos i anades i tornades...

Tot això i més som els llucmajorers. Tal vegada la decisió i la gran capacitat de feina sobresurten com a aspectes positius; tal vegada l'individualisme i la manca de perspectiva a llarg termini ens perjudiquin.

Un altre dia en parlarem més. Sigui com sigui, la col·lectivitat llucmajorera estira, i molt, a tots els seus fills. Aquest és un aspecte a tenir molt en compte.

Jaume Oliver

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)
Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)
Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

Maria Clara

Boutique

c/ Imprenta, n.º 1. (Pas d'en Quint)
Tel. (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

almacenes femenías s.a.

materiales de construcción

LLUCMAJOR: Magatzem i exposició
Ronda de Migjorn, s/n - Tel. 66 07 01

S'ARENAL: Oficines, magatzem i exposició
C/. Historiador Diego Zaforteza, 3
Tels. 49 16 11 - 26 00 87
FAX: 49 15 58

PALMA: Magatzem
C/. Aragó, 139
Tels. 27 23 56 - 27 23 64

Magatzem i exposició
Pol. Son Castelló (La Victoria)
Gran Vía Asima, 1
Tels. 20 47 02 - 20 47 62
FAX: 20 69 98

Política lingüística: de què anam?

1. PREPARANT EL FUTUR

M'expliquen el procedir lingüístic de l'escoleta municipal, el sistema suposadament bilingüe de parlar a cada nin segons la seva llengua materna. Observ el comportament d'una sèrie de nins alumnes d'aquesta escoleta: els d'origen catalanoparlant xampurregen el castellà, i d'adrecen als castellanoparlants amb aquesta llengua (de la mateixa manera que les educadores catalanoparlants canvien de llengua per a fer-ho); els nins de família castellanoparlant no xampurregen gens el català, ni per parlar amb els catalanoparlants (perquè haurien de fer-ho? ja baraten els altres).

Possiblement algú argumenti que aquesta és una postura respectuosa amb els nins, però és fàcilment demostrable que va errat, com va errat qui la defensi argumentant la «necessitat» o conveniència de que tot-hom sapi parlar el castellà.

En primer lloc perquè, en la nostra situació social, qualsevol nin, als sis o set anys, per molt català que sigui el seu ambient familiar i educatiu sabrà parlar el castellà; no debades la nostra situació no és de dues llengües en situació d'igualtat, sinó de superioritat d'una llengua, l'espanyol, sobre una altra, el català. En segon lloc perquè aquestes actituds el que fan és perpetuar la divisió entre mallorquins i forasters, dificultar la integració plena dels fills de família castellanoparlants en la nostra societat, negar-los la possibilitat d'aprendre la llengua de Mallorca. Més encara, aquesta és una manera de posar entrebancs també acadèmics al seu futur: cada vegada més centres escolars del nostre municipi i de tota l'illa elegeixen, per decisió de tots els col·lectius implicats, el català com a llengua vehicular de l'ensenyament; igualment han fet els centres d'ensenyament mitjà (BUP i FP), per no parlar de la Universitat de les Illes Balears. No puc deixar d'afegir aquí que nombroses experiències, de Quebec al Principat, i també a Mallorca, demostren que aquest procediment pedagògic no té cap incidència negativa sobre el rendiment dels alumnes, i d'altra banda, no hem de sentir cada dia els mallorquins lliçons sobre els avantatges del «bilingüisme»?

Així, una escoleta municipal que podria servir perquè els nins que no

han après a casa seva la llengua de Mallorca, en sortissen coneixent-la, igual que els nins mallorquins coneixen tots l'espanyol, serveix per a sembrar la llavor de la continuïtat de la divisió de la nostra societat, del procés d'empobriment i marginació de la nostra llengua, de discriminació dels mallorquins obligats a ésser bilingües perquè els castellanoparlants continuïn usant només una llengua, éssent forasters.

2.- UNA POLÍTICA CONFUSA I DE CONFUSIÓ

Devers finals d'agost, el Diario de Mallorca publicava un avís municipal sobre la subhasta de concessions d'uns determinats serveis. Era perfectament bilingüe, és a dir, posava Ajuntament de Llucmajor en català, i la resta en foraster. Aquesta deu ésser la idea vigent al nostre Consistori de perquè serveix la nostra llengua i per on ha d'anar la normalització del seu ús: una cosa decorativa i «nostrada», com un rebosillo, que fa molt guapo a les plaques commemoratives, als programes de festa i tot això, però absolutament exclosa de les coses pràctiques de la vida i la gestió. Em deman si la Llei de Normalització no és una llei com les altres, com les mateixes que legitimen les institucions.

Demana igualment de que serveix aprovar reglaments municipals de normalització, contractar serveis d'assessorament si llavors no s'han de fer servir, enc que fos per traduir allò que s'ha de publicar i salvar la cara. Demana igualment quines mesures efectives s'han pres per a anar normalitzant el funcionament de la burocràcia municipal. I demana de què serveix editar papers informant al ciutadà del seu dret a ésser atès amb la pròpia llengua per l'administració si als debats sobre les proves per contractar personal es dona al català un percentatge testimonial, que no garanteix de cap manera que els nous funcionaris puguin atendre als mallorquins en la nostra llengua, ni augmentar l'ús d'aquesta dins l'administració del nostre poble (no cal dir que, en la nostra situació el domini del castellà «se suposa», vull dir que és segur i inevitable); i això darrer es fa amb els vots de tots els partits excepte el del Tinent Batle de Cultura, que ha hagut d'a-

quantar que la majoria es passàs pel cap d'abaix les seves propostes, des dels socialistes, als nacionalistes autoproclamats d'UM, passant pel PP fins al CDS (al manco aquests són conseqüents amb un programa electoral que parlava de «defender nuestra lengua», la seva, si per «defender» s'entén fer-la una eina de discriminació de tot un poble).

3.- MIRAR EL BOSC PER VEURE ELS ARBRES

Fins aquí he parlat d'una sèrie de fets concrets que ens menen sempre a la pregunta de fons: quina és la voluntat política del PSOE, partit majoritari al Govern Municipal en relació a la nostra llengua, quina és la seva idea de normalització, si és que en tenen cap més enllà de cobrir l'expedient amb quatre formalitats sense gaire contingut polític real: quin és el seu projecte lingüístic per la nostra societat?

Ara que tornam anar d'eleccions podem recordar que encara no ens han estat transferides les competències en matèria d'ensenyament —però aquest és un problema massa complex per tractar-lo a fons aquí.

Podem recordar igualment que el Govern espanyol és l'únic qualificat per proposar la participació de l'Estat al projecte Lingua de protecció i ensenyament d'idiomes de la Comunitat Europea, i que l'únic idioma que ha proposat per rebre aquestes ajudes ha estat l'espanyol —passant dels altres idiomes de l'estat. I està per veure la postura del PSOE al Parlament Europeu en relació a la «relativa» i restringida oficialitat del català, com la postura davant el projecte de protecció a les llengües desfavorides que elabora el Consell d'Europa.

El que està ben clar és com entenen els socialistes la política de comunicació, tan important avui dia per la supervivència dels idiomes, de les identitats nacionals, i, naturalment, pels intents de control i manipulació de la informació que una comunitat determinada rep a través del mitjà dominant, la televisió.

En primer lloc la vigent llei de TV privada, amb mesures per a protegir la producció europea i la cultura espanyola, però sense cap mesura per

a protegir les cultures de les altres nacions de l'Estat, encara més, amb referència a plans tècnics per decidir quines zones «podran» fer desconnexions d'aquests canals per emetre programacions específiques «regionals», o amb llengües distintes de l'espanyol.

I per entendre com van aquests pretexts tècnics tenim el cas actualíssim de la prohibició pràctica de la recepció de TV3 al País Valencià, on la veien 2 milions de persones. El ministre Barrionuevo, que no deu poder oblidar la seva etapa de policia en cap ha baratat les freqüències previstes per la TV autònoma valenciana —en previsió de les quals, d'acord amb els anuncis oficials ja hi havia nombroses instal·lacions fetes o preparades per particulars i empreses. I les ha baratades, oh justament!, per a fer-les coincidir amb la pràctica totalitat de freqüències que usen els repetidors pagats pel poble per veure TV3, naturalment, per «motius tècnics». Immediatament ha enviat la Guàrdia Civil a precintat o exigir el tancament dels repetidors de TV3 i ho ha presentat com un conflicte entre dues TVs autònomes. Pel que es veu a les emissions de prova, el català no serà probablement ni tan sols majoritari a les emissions de TV, que, de pas, s'aprofitarà del costum ja establert de sintonitzar aquells canals i —controlada pel PSOE, no tindrà la competència d'una emissora que controla una força política diferent— i que ho fa tot en català. Mentre, negocien amb Marroc la instal·lació de repetidors perquè les principals ciutats d'aquell país puguin veure TVE, per conservar l'idioma a les zones del Marroc on encara es parla. Qui ha dit que el PSOE no es preocupa de protegir els idiomes que li interessin?

A Mallorca, com que el Govern Autònom no sap què és això de política de comunicació —i sembla que això de normalització tampoc— el problema, de moment no va per aquí, ni pot tenir aquesta excusa, maldament la legalització dels repetidors de Voltor estigui pendent d'una autorització que legalment es toca donar, però no arriba mai, de moment el problema no va per aquí. Clar que aviat certs mitjans de comunicació tendran la seva cadena privada, i llavors ja sentirem lladrar contra la «il·legalitat».

De moment, perquè ens quedas-

sim un temps sense veure TV3, i més temps veient-la a mitges no ha fet falta un ministre, ha bastat, presumptament, un pressumpte «defensor» de lo nostre, Caimé Martorel i una llauna de benzina, amb emprentes digitals. Clar que, segons el jutge que ens cremin allò que hem pagat de la nostra butxaca crea alarma social, com no en creen les amenaces de «nits de guinavets llargs», com tampoc no en deu crear que es «perdin» dins els jutjats de Palma els expedients sobre el terro-

risme feixista, perquè al cap i a la fi, ja sabem que tota la violència és dolenta, però deu ser que els atemptats dels espanyolistes no ho són tant com els dels independentistes, i per tant es poden fer parts i quarts en l'aplicació de la anomenada llei antiterrorista. Però això, tal vegada, són figures d'un altre paner.

Miquel Cardell
Setembre 1989

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI
OFICIAL

FIAT

Uno es el pequeño, gran "berlina compacta" de los años noventa. Agil y confortable. Económico, brillante y deportivo. A la vanguardia en tecnología, calidad y seguridad.

Uno es el único coche de su segmento que ha incorporado un confort interior y un placer de conducción que antes sólo se ofrecían en coches de categoría muy superior.

Uno es único en funcionalidad, pero también elegante y personal. Pequeño por fuera y grande por dentro. De sorprendente habitabilidad y armonía de proporciones, posee una excelente aerodinámica ($C_x = 0,30$).

Tallers Cañellas - Rotger c.b. Servei Oficial Fiat - Lancia

Aproficam l'ocasió per desitjar-vos Bones
Fires 89 així mateix esperam la vostra
visita al nostre «stand» al Passeig Jaume
III on podreu veure l'últim model del Fiat
Uno i tota la gamma Fiat - Lancia

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)
Plaça Reina Maria Cristina, 12-B - Tel. 26 89 12
S'ARENAL

titats germanes que realitzen els seus objectius en un àmbit determinat. Són la Comissió per l'Ensenyament i Normalització del Català (C.E.N.C.), Voltor (Associació per la normalització lingüística als mitjans de comunicació) i la Revista «El Mirall». A més, completament autònom però molt vinculat a l'O.C.B., el Grup Blanquerna fa una tasca molt important de conscienciació i d'estímul entre la joventut.

La C.E.N.C. està formada per professors de tots els nivells educatius i, a més de múltiples activitats, ha estat el motor principal del moviment de les Escoles Mallorquines, que promou l'ensenyament en català i un model d'escola arrelada en el nostre medi cultural.

Voltor en primer lloc va aconseguir fer arribar a les Balears les emissions de TV3, tasca d'un gran ressò popular i d'una gran importància per a la normalització del terreny audio-visual, i posteriorment les de Catalunya Música i Ràdio Associació de Catalunya (R.A.C.) i té com a objectiu la recepció de l'emissora autonòmica valenciana. En aquests moments els programes del segon canal de la Televisió de Catalunya (Canal 33) estan a punt de poder-se veure a les Balears i la TVV, molt probablement, també es podrà veure a les Illes Balears si es confirma, com es preveu, l'ús del valencià com a llengua vehicular en la seva programació. Voltor, a més de tot això, ha promogut campanyes i accions diverses per assolir la normalització dels nostres mitjans de comunicació.

La Revista «El Mirall», editada per l'O.C.B., es publica des del mes de gener de 1987. Abans, des de 1968, la Revista «Lluc» (cedida per una congregació religiosa, els Missioners SS.CC.) havia estat l'òrgan d'expressió de l'entitat. La periodicitat de «El Mirall» és un element important en la normalització dels mitjans de comunicació escrits.

A més, l'Obra Cultural Balear porta una tasca constant de sensibilització popular, de denúncia de les agressions i d'exigència dels nostres drets davant les autoritats. Per això, l'O.C.B. és avui un instrument totalment necessari i insubstituïble, que ha de dinamitzar els processos de normalització a les Balears. En aquest sentit, són importants la concessió dels «Premis 31 de desembre», el propòsit dels quals és premiar i estimular totes aquelles ac-

tuacions i tasques encaminades cap a la normalització, i la realització d'activitats culturals diverses (com, per exemple, l'«Encontre de Cultura», el seminari sobre «Llengua i model de TV» o les conferències sobre «Les migracions», entre tants i tants d'altres).

Endemés, la junta directiva actual té dos projectes importants en marxa: el llançament d'un setmanari popular en català i l'inici d'una Campanya de normalització lingüística, a càrrec de les principals insti-

tucions públiques (Conselleria de Cultura del Govern Balear, Consell Insular de Mallorca, Ajuntament de Palma), que ha d'esser gestionada per l'O.C.B. sota la coordinació d'Aina Moll. Tot això ens dóna una idea de la gran necessitat i de la transcendència en aquests moments de la feina de l'Obra Cultural Balear.

Pere Rosselló i Bover
Secretari de la Junta Directiva
de l'O.C.B.

¡¡OCASION!!

En «MUEBLES RIERA BASSA»

Por reformas de locales-almacén, liquidamos nuestras existencias en comedores, dormitorios matrimonio, soltera, tresillos y muebles auxiliares, todos a precios incomparables y además, con descuentos muy importantes.

NO SE PIERDA ESTA GRAN OCASION

Exposición: C/. Conquistador, 23 (a 20 mts del Cine Goya) -en el centro de Manacor- abierto de lunes a sábado, inclusives (de 9 a 13 mañanas y de 5 a 8 tardes). Tel: 55 - 17 - 97. MANACOR.

Un atemptat contra la vida: Per què?

Ja estam a punt d'acabar l'estiu, i si giram la vista endarrera podem fer una revisió del que ha estat aquesta època estiuenca. A part de molta calor, s'han succeït tota una sèrie de fets que, encara quan hi pens se'm posa la pell de gallina. Són esdeveniments que atempten contra la vida humana, i aquell que té un poc de sensibilitat i és defensor de la vida, de segur que no hauria pogut adoptar una actitud passiva davant aquests fets.

Començarem l'estiu, i en el mes de juny a Ca'n Pastilla una estrangera abandonava el seu fill acabat de néixer, perquè no el desitjava. A finals de juliol, passava el mateix fet en el mateix lloc, on també una estrangera donava a llum una nina i la deixava baix un cotxe, per ocultar el part i desfer-se de la filla. En el primer cas el nin no pogué salvar-se; el segon ha duit més sort. Gràcies a Déu és viva i segurament podrà gaudir d'uns bons pares «autèntics», que li donaran amor i ambient de família. Sí, la petita Aina que va sser durant un temps protagonista dels mitjans de comunicació illencs, és viva gràcies a una gent sensible i amb cor de persones que hi havia en aquell voltant, en el moment del seu naixement.

És possible això senyors? Aquest fet m'horroritza i pens que no pot formar part dels esquemes d'una persona humana. Pot una mare deixar el seu nadó indefens abandonat baix un cotxe, per què mori? És una mare? No... Ni tan sols una cussa, una ovella, una truja... seria capaç de deixar la seva cria abandonada. Ni el més animal dels animals consent que li trastoquin els seus fills. Després, és possible que una dona, una persona humana sigui capaç de dur a terme una acció tan horripilant? Fins on hem arribat? On està el cor? On està la sensibilitat d'una mare? On queda la persona humana en aquestes situacions?

Tot això per amagar el seu embaràs i el fruit d'unes relacions sexuals tal volta clandestines, o simplement perquè no desitjava la filla. Pens que si se volen mantenir relacions

sexuals s'ha de tenir la maduresa suficient per fer-se càrrec de les possibles conseqüències. Que malgrat s'intenti evitar amb el mil i un sistema anticonceptius, la possibilitat d'embaràs hi és, i darrera ell hi ha una vida humana, que té dret a existir i a ésser persona.

De vegades ens llançam de cap a aventures, sense pensar en les possibles i delicades conseqüències. Crec que aquestes senyores que han fet aquesta aberració haurien de pensar que tenir un fill no és la mateixa cosa que cuinar lleties, que si no les vols les tires.

Crec que la vida és qualche cosa molt sagrada i molt personal, i ningú, ni la pròpia mare, pot llevar-la. La petita Aina té dret a la vida, malgrat no tengui capacitat per defensar-se. Tots tenim dret a existir!

Continuant repassant l'estiu, he trobat un altre fet dins la mateixa temàtica, que també atempta contra la vida. L'Lucmajor ha estat en moltes ocasions l'escenari d'un crim. Dins la història del nostre poble en trobarem de tot color, sempre pels mateixos motius: caça, adulteri, do-

blers... Sí, a finals del passat mes de juliol, un guarda jurat era assassinat a les immediacions de Son Mulet. No sols ha estat un atemptat contra una persona, sinó que ha estat contra una família, contra els amics de la víctima, i contra tot un poble, que viu astorat i intranquil davant el fet que hi hagi un assassí per enmig.

Hi ha gent que intenta justificar el crim cercant motivacions que impulsaren a l'homicida a cometre el fet, però davant una mort, davant una família destrossada, davant una esposa que sofreix, no hi ha justificacions que valguin. Ningú és jutge de ningú. Ningú pot condemnar a mort a ningú, perquè tothom té dret a l'existència. Possiblement si escoltàssim l'homicida podríem arribar a les raons que l'impulsaren a matar, però davant la sang del pobre guarda no hi ha raons que valguin.

Tot apunta a que l'atemptat és per motius de caça: un esport (?). Jo començ a sospitar si la caça és un esport o una droga, que encega l'home que duu damunt una escopeta. On queda la persona en aquests casos, que per matar un conill o una perdiu també és capaç de carregar-se un senzill guarda jurat, que se posa enmig per complir amb el seu treball? Per què això? Que som d'egoistes els homes!! És trist contemplar aquests panorames!! Per un conill, una tórtera, una manada d'espàrcs o un parell de caragols, som capaços de privar la vida a una persona.

Com podeu veure, l'estiu 1989 ha estat molt calent i ple de sorpreses com aquestes.

Amics lectors: reflexionem damunt això, i tenguem sempre present que nosaltres no som ningú per jutjar i elegir el destí d'una persona. Per altra part cal apreciar la vida que un dia ens donaren i aprofitar-la al màxim, perquè és una experiència que val la pena...

I sempre arribam a la mateixa conclusió: voltam i voltam, discutim la qüestió, però quedam en el mateix redol des d'on havíem partit, i podem continuar fent-nos la mateixa pregunta: Per què?...

Antoni Vadell Ferrer
Setembre 1989

Chanel, cocaïna i Don Perignon

Fins ara havíem fet crítiques de coses que no ens afectaven directament, per això escrivíem amb un humor alegre. Amb aquelles crítiques no preteníem millorar res, només volíem passar-mos-ho bé.

Avui, després d'haver-nos tocat les pilotes amb les dues mans, hem decidit passar de la Mansió i anar directament a la qüestió.

Tot d'una que hàgiu llegit aquest escrit pensareu que no l'hauríem fet si no hi tenguéssim res a veure. Vos equivocaau! És una llàstima que hi tenguem interessos en aquest problema i només vos queden dues solucions: o confiar en la nostra paraula d'enfants terribles o fer el més fàcil, continuar pensant que si no hi tenguéssim res a perdre, aquest article no existiria. Com que som conscients de la nostra situació, deim sincerament que és probable que vegem les coses des del nostre caire.

Per si encara no sabeu quin tema volem tractar, vos direm que es tracta del gincama automobilístic. Com a llucmajorers que som vam decidir participar en aquesta activitat, la qual ens pareixia força interessant. Vam cercar un vehicle, li vam posar nom i com un llamp a inscriure'ns.

El dia de la veritat arriba, els vint-i-sis cotxes preparats, els ocupants il·lusionats i confiats de guanyar (uns molt més que els altres, per què serà?). Encara record les paraules amb les quals ha començat el gincama: NO HEU DE FER VIA, EL TEMPS NO COMPTA. Acte seguit cadascú ha anat al seu vehicle i comença el GRAN PRIX. Giscades de roda, accelerades, nervis, chanel, cocaïna i don Perignon... oh, quin lapsus. L'organització recalca que NO S'HA DE FER VIA, tranquils, EL TEMPS NO COMPTA mentre es dirigeix als controls situats per diversos punts del nostre terme, que per cert no és gens petit.

A partir d'aquí no podem generalitzar res, cada equip ha fet el que ha pogut per fer-ho el millor possible. Després de moltes d'hores de «concrussar» ens hem dirigit al darrer control, situat davant de l'IBMAS. Hem fet les darreres proves i a l'hora de decidir el guanyador, hi ha hagut diferències d'opinió i de

j4um3 s4lv4 i l4r4 &
d4m14 full4n4 i buj0s4

justícia. Dóna la casualitat que tres equips han estat els guanyadors, i clar, només hi ha un viatge, per això hi ha d'haver un equip que se'l merescui més que els altres. Com s'ha de fer per triar-lo si tenen exactament els mateixos punts?

La principal organitzadora tot d'una s'ha aferrat a la solució de donar el premi al cotxe que ha arribat primer dels tres, amb ella s'hi han juntat dues o tres organitzadores i aquí ha començat el show, na MCP (així anomenarem a la principal organitzadora per guardar la seva identitat, malgrat tothom sapi de sobra qui és) s'ha posat a cridar i repetir que els guanyadors eren els qui havien arribat amb el primer dels tres cotxes empatats. Aquí la gent s'ha posat a discutir amb aquesta dona fatal (o fatal dona?), ja que com hem dit abans se va recalcar una i una altra vegada que el temps no comptava, i a cada control s'havia repetit el mateix. Cal dir que la senyora MCP té l'apreciada qualitat de convèncer la gent i embolicant l'embull ha aconseguit el seu propòsit: proclamar guanyador el cotxe que ella volia, sense voler fer cap desempatament ni repartició del premi.

Això és tot el que qualsevol persona que estava allà ha pogut veure: escrivint-ho no hem aportat res nou, la veritable raó de ser d'aquest article no és fer-mos amb el

premi, tampoc volem aconseguir que es faci un desempat, el que volem és fer uns raonaments lògics de les possibles mangarrufes que s'han pogut fer abans, durant i després del gincama, entre altres coses.

Si el guanyador havia de ser indiscutiblement el que arribàs primer, per què se va repetir tant el contrari, que el temps no comptava?

Vos hem de dir una cosa. El conductor del cotxe del nostre equip tot l'any duu instal·lada una emissora de radioaficionat, per què l'havia de llevar per fer la gincama? no estava prohibit (segur que no estava prohibit) I ademés ens seria de gran ajuda, així que vam decidir no llevar-la. Ademés el nostre cotxe, malgrat d'aspecte tenguí molt que desitjar, no se pot dir el mateix del motor, i no parlem de l'altre cotxe empatat: un Kadett GSI, els comentaris hi sobren. Afició, com pot ser mai que el cotxe més ràpid sigui precisament una furgoneta 4L, sense emisora ni cap tipus d'ajuda? I per què van dur una furgoneta, i no un cotxe com tothom? Pot ser que fos perquè hi cabessin més coses a la vegada?

Per què na MCP duia tant d'interès en què el guanyador fos aquell 4L?

Per què després ens va dir, que ella volia que guanyàssim els Buggy, però que no podia ser perquè el 4Llaunes ho havia fet més bé que ningú, sabent que hi havia dos cotxes més amb la mateixa puntuació?

Afició, aquest assumpte put. Pareix mentida que per una vegada que l'Ajuntament vol fer qualche cosa pels joves, agafin la responsabilitat criatures amb serradures de ferro enlloc de matèria gris. Es tan difícil ser imparcial? (això ja pareix *La ley de los Angeles*)

Donam una solució a aquest problema: els del 4Llaunes que se quedin amb el viatge, fa massa pudor a corrupció. Ademés se'l mereixen ja que na MCP ho predica tant, el que no diu és quina ganància hi treu de tot això. Suposam que, res de bo, ja que és sabut que va molt cremada. El que necessita és un bon mabre. Qui té un mabre per na MCP?

PREMIS 31 DE DESEMBRE

CONVOCATÒRIA 1989

L'Obra Cultural Balear convoca els PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1989 amb la finalitat de reconèixer, d'estimular i de fer sorgir tot tipus d'actuacions, de comportaments i d'activitats encaminats a afavorir l'ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits de la vida social i pública, a promoure la cultura i a desvetllar i a desenvolupar la consciència nacional pròpia de les Illes Balears.

PREMI FRANCESC DE B. MOLL

Destinat a premiar la persona o grup de persones, l'entitat jurídica o l'organisme privat que en la trajectòria de la seva activitat hagi participat de manera destacada a les Illes Balears en la normalització de la llengua, la cultura i la personalitat nacional.

PREMI GABRIEL ALOMAR

Destinat a premiar un treball escrit o audiovisual publicat o difós al llarg de l'any, que plantegi alternatives capaces de dinamitzar i enfortir el nostre procés de recobriment nacional. Com a anàlisi, descripció o divulgació; el treball premiat haurà de facilitar la comprensió de qualsevol aspecte de la realitat present de les Illes Balears.

PREMI EMILI DARDER

Destinat a premiar iniciatives o experiències en el camp de l'educació, especialment orientades cap a la normalització del català com a llengua vehicular de l'aprenentatge, la renovació pedagògica o l'educació medioambiental.

PREMI BARTOMEU OLIVER

Dedicat a premiar una tasca desenvolupada dins l'àmbit concret d'un poble, d'una barriada ciutadana, d'un sector professional o social. També es podrà prendre en consideració una tasca de recerca sobre l'àmbit en qüestió... històrica, sociològica, etimològica, sociolingüística, geogràfica, econòmica... com la realització d'accions de dinamització cultural, de recuperació lingüística, de revalorització de la cultura popular.

PREMI MIQUEL DELS SANTS OLIVER

Destinat a premiar una obra d'investigació, editada al llarg de l'any, sobre qualsevol aspecte de la realitat passada o present de les Balears.

PREMI BARTOMEU ROSSELLÓ PORCEL

Destinat a premiar una persona de menys de trenta anys que hagi destacat en el terreny de l'animació cultural, de la investigació —artística, humanística, científica— o en el camp de la creació.

BASES

1. Poden optar a aquests premis totes aquelles persones, grups de persones, entitats o organismes privats que siguin presentats com a candidats per la Junta Directiva de l'Obra Cultural Balear, per qualsevol de les seves delegacions insulars o locals o per un nombre no inferior a tres dels seus socis, i pels membres del Jurat.
2. Cada candidatura ha d'anar acompanyada d'un informe que justifiqui i raoni la proposta. Es presentarà per triplicat a màquina o ordinador i a doble espai a la seu social de l'O.C.B., carrer de la Impremta, núm. 1, pral., 07001 Palma (Mallorca). Telèfon: (971) 72 32 99. Fax: (971) 71 93 85.
3. Qualsevol persona, particularment, també podrà suggerir per escrit o per telèfon, candidats a la Junta Directiva, la qual estudiarà el suggeriment i decidirà en darrer terme si ha de ser pres en consideració pel Jurat. En el cas que s'accepti, la Junta directiva podrà elaborar o encarregar un informe.
4. El termini de la presentació de candidatures acabarà el 15/11/89, a les 20 h.
5. El Jurat dels PREMIS 31 DE DESEMBRE de 1989 estarà format per Bartomeu Colom, Josep M. Llompart, Marià Serra, Pilar Vinent, Joan Mas, Margalida Munar, Margalida Pons, Bartomeu Fiol i Josep Lliteres. Secretari: A. Mir.
6. El premi consistirà en una escultura elaborada expressament per Pere Pavia i un diploma acreditatiu.
7. El veredicté es farà públic durant el mes de desembre de 1989 en un acte social.

Escac i Mac

Tot està perdut.

Les tropes enemigues ja estan dintre del recinte. Els hi ha estat molt fàcil. Massa fàcil. Crec que ha estat traició. Algun malparit s'ha venut per unes monedes, unes terres o jo què dimonis sé. Sigui com sigui ja són dedins i això no es pot remediari, com tampoc no es pot remediari que ens matin o empresonin a tots, homes i dones, nins i nines, sense pietat, és més, crec que disfruten de fer-ho, experimenten una sensació mala de definir, unes pessigolles dintre del pit i una respiració agitada, suen de plaer i no ho poden amagar. Ni volen. No tenen per què, així queden com si fossin uns déus omnipotents, que no coneixen la por ni la misericòrdia i que aniquilen els éssers que no són de la seva reial raça. Han entrat esbucant l'entrada sud. Aquella entrada era la que estava millor acurassada, amb un torreó a cada costat, provist d'oli bullent i sis ballestes, endemés del fossat que envolta el castell. Aquella entrada, amb les portes de fusta noble, envellida pels cops i espasades d'innombrables batalles guanyades, revestides d'acer ennegreït i rovellat. Les portes estaven reforçades per deu barres transversals que les subjectaven al mur de pedra viva. Idò aquestes mateixes portes han estat esbucades amb una dotzena de cops de busso, manejat per un grapat de soldats, tots amb la mateixa cara de sàdic. Els dels torreons han buidat els calderons d'oli damunt els enemics, i els ballestes han tirat fins que han mort, caient per avall damunt les llances dels soldats.

Han entrat com si res. Un cente-

nar de guerrers nostres esperaven dedins, amb les armes preparades i rovellades, dotzenes de llances, espases, maces i martells de guerra, destrals i altres armes aguardaven l'entrada dels invasors. Jo estava allà, dins la multitud, fent comú, jo que he tingut una vida, jo que tenc una personalitat, una casa, uns pares... i una al·lota prenyada; idò jo moriré en una insignificant batalla entre dos senyors, i com jo tots els altres, i els invasors mataran les nostres famílies, i amb això disfrutaran, i quan es cansin de disfrutar ens robaran els animals i les collites i s'ho menjaran dins les nostres cases; i llavors aniran al nostre llit a dormir o a tirar-se les nostres filles i dones, abans de matar-les. Tot això

per ells és normal, una rutina. Estan cansats de beure sang humana i de bullir els caps dels enemics vençuts, però al mateix temps saben que no tothom pot tenir aquest plaer i mentres puguin ho faran.

Una pardalada. Tot ha començat per una pardalada. El meu rei i senyor va fer pasturar les ovelles a les terres del senyor de veinat; aquest, empipat, ha demanat ajuda a la Santa Germania i aquests han acudit, disposats a tot per guanyar. I nosaltres, pobres algutxins, som els que pagam les conseqüències. Mentres nosaltres morim els nostres senyors contemplen la batalla des del balcó de la seva cambra, enfora de tot perill.

Elinia 1910

PEGASO

SERVICIO AUTORIZADO

Talleres ANTONIO ROSSELLO RAMIS, S. L.

Calle Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28

LLUCMAJOR

PLA "SA NOSTRA"

**JUBILACIÓ
PENSIONS**

Sa Nostra Tranquil·litat.

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCIA

EL SUPER
MERCAT
DE LA CARN

CADA SETMANA TENIM LES DARRERES
NOVETATS D'ALTA XARCUTERIA

- * PRIMERES MARQUES DE «PATÉS»
- * POLLASTRES DE CAMP
- * TOTS ELS DIES TENIM ENTRECOT DE VADELLA
- * POLLASTRES FARCIST PER ENCÀRREC
- * PORCELLETES, INDIOTS, ANNERES I POLLASTRES FARCITS PER A BATEIGS I PRIMERES COMUNIONS

Per a nosaltres vostè és primer
Bones Fires!

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 (LLUCMAJOR)

XEMENEIES I ESTUFES....

Sabates Can Gramet

VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS

C/. Bisbe Talxaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

De xerraires i polítics

El vint-i-nou d'octubre és cada dia més aprop, una data clarament política, o si més no, un darrer diumenge de mes que durà un gran augment de la discussió política.

Opinions se'n vessaran de tot color i per a tots els gusts. No puc parlar, però del que es dirà, perquè seria fer futurologia, matèria per a mi totalment desconeguda.

El que m'agradaria però, és parlar d'un tema que m'atragué l'atenció a les darreres eleccions generals, l'anomenat Vot útil, i d'una pregunta que sol ser molt usual entre els periodistes quan entrevisten un polític: Pactarà vostè amb aquest o aquell partit?

Són punts, aquests dos, molt entrellaçats i amb molts de punts en contacte. Començant però, pel VOT ÚTIL, s'ha de dir que és l'argument o un dels arguments més utilitzats pels partits grans, entenent la paraula gran, com els qui tenen més nombre de vots.

És clar que ningú no apedregarà les seves teulades dient que votin els altres partits, però els que propugnen el vot útil, no és en base a un millor programa, sinó que va dirigit, crec que més bé, a tot l'electorat indecís, i amb una gran càrrega d'intimidació «Si no mos votau a noltros perdrem la majoria» (Subliminalment pensen que serà el caos). «Si no mos votau hi haurà massa dispersió de vot per aconseguir La Moncloa».

És possible que vagi errat, però aquestes argumentacions amb la petita càrrega intimidant que porten podrien xocar ben bé amb el règim democràtic establert en el qual, és de suposar, que l'electorat té el suficient nivell de raciocini com perquè l'hagin d'assustar perquè prengui una determinada decisió.

I trob que cauen, a més, en una falta, encara més greu, i és que pareixen oblidar que a la Constitució mateixa s'estableix un sistema electoral proporcional, i això vol dir que tot vot és útil, pel simple fet d'estar dins l'urna. I ho és perquè aquest sistema permet que un partit que aconsegueixi assolir un determinat nombre de vots ja tindrà representació parlamentària, que és l'important.

Que el vot útil es propugni a un règim electoral majoritari, com podria ser el cas del Regne Unit, és totalment raonable, ja que per la mateixa estructura electoral, per molts de partits que hi hagi, només un sortirà elegit dins cada districte, i consegüentment, a la Càmera només hi arribaran els dos més grossos. Amb això és clar que es pot argumentar que tots els vots que no vagin dirigits als partits majoritaris (laboristes i conservadors) són vots perduts.

Però d'això a que es passi a afirmar-ho del sistema proporcional com el que estableix la Constitució de 1978 és voler embolicar el que ja de per sí no està massa clar.

Sense deixar això molt apart, però passant a tocar l'acostumada pregunta periodística, que per exemple podria ser feta al Sr. Curiel i que digués «Pactarà vostè amb el PSOE en cas que aquest no tragués majoria absoluta» o la que es fés al Sr. Suárez «Pactarà vostè amb el PP o amb el PSOE en cas que cap partit no aconegués la majoria absoluta». (Combinacions tretes per mi totalment a l'atzar).

No puc comprendre de cap manera la pregunta, i moltíssims de pics, molt manco la resposta.

Consider il·lògic demanar això, perquè l'usual, a un sistema democràtic plural i, com ja he dit abans, proporcional, és que s'hagi de pactar. No haver de pactar és l'excepció. És clar que hi ha hagut tres legislatures d'excepció (de majoria absoluta d'un sol partit), però mirant els altres estats amb règims consensuats, com seria el cas d'Itàlia o Grècia, els és gaire bé inversemblant obtenir majoria absoluta per part d'un sol partit. Aleshores, el fet de pactar ve implícit al sistema. La conclusió subsegüent que es treu és que si no es vol pactar que no es participi als comicis.

Ho trob, doncs, una postura molt infantil un comentari que vaig sentir per televisió, s'altre dia (de pagès) d'un líder polític que deia que si no treien la majoria no pactarien amb ningú.

Com deia jo quan era més petit, si no guanyo no juc, i si no guanyo no vos deixaré jugar!

Sebastià Rubí

A la darrera sessió plenària, tant els regidors del PP com l'ara independent Rabasco, varen disparar les bateries contra el regidor d'Unió Mallorquina. En aquesta ocasió, l'excusa per a la consigna de primer «disparin» i després «foc» va ser una proposta per reajustar diferents partides del pressupost municipal.

Primer, Mateu Monserrat, per part dels populars, va manifestar que el seu grup considera excessiva la quantitat que facilitaven a la Comissió d'Esports i Joventut; amb manco miraments, el representant del partit de Suárez va acusar Miquel Clar de mala gestió afegint que li concedien tot allò que demanava per col·laborar amb el grup socialista en les tasques del govern municipal.

El mussolet diu que tot és per una estratègia d'acostament cap a Miquel Clar com a primera passa per a una possible moció de censura—tantes vegades anunciada i mai no concretada—contra el batle, Joan Monserrat. L'únic obstacle per salvar, l'únic perquè la moció sigui viable, és el del regidor d'Unió Mallorquina.

De moment, han ficat la banya i especialment el popular Sebastià Artigues, investiga i mira amb extrema atenció tots els assumptes i gestions de M. Clar. Tant esment posa en aquesta tasca investigadora que es mussolet diu, que per fermança, els companys de partit li regalaran una lupa, una

pipa i una gorra com en Sherlock Holmes.

La campanya electoral ja és darrera el cantó. Per recordar la immediata cita amb les urnes basta pegar una ullada als carrers de Llucmajor. La brigada d'obres i màquines treballen a escarada en l'asfaltat de diferents vies urbanes de la ciutat. Amb la nova capa d'asfalt, desapareixen els clots i els potencials votants podran anar «a peu pla» als respectius col·legis electorals. És una manera oportuna i efectiva de fer campanya perquè qualsevol millora ciutadana és preferible a les mil i una promeses que els líders polítics efectuen i fan pública durant els mítings.

A Sant Llorenç la compra d'un tractor per part de l'Ajuntament va provocar una crisi política entre els diferents grups municipals i a Llucmajor la no adquisició d'una màquina per tallar malesa va estar a punt de provocar una situació semblant a la Casa de la Vila.

Però les circumstàncies no eren les mateixes, l'artilugi en qüestió i la seva compra havien estat demanats per Miquel Manresa quan era el responsable municipal de foravila, per emprar-la en les tasques de neteja de les voreres dels camins. Però ara, el regidor ja forma part del Partit Popular, i amb un cop han suprimit la partida que inicialment era destinada a l'adquisició de la màquina.

En Manresa ja és a la voravia d'enfront i políticament és més rendable deviar el pressupost cap a Esports o Cultura.

Ino només això, sinó que segons el regidor del PP, S. Artigues els del PSOE han permès que en M. Clar s'hagi fet un rentador de cotxes o una zona on està prohibit edificar (la il·legalitat ha estat denunciada pel celador d'Obres). Mentre s'ha denegat el permís per edificar al propietari del bar Tropical (en Tomàs troba

que el solar és massa estret).

És ben probable que aviat no es parli més de les il·legalitats. Al manco les que cometen certs regidors, ja que possiblement per tapar boques, ben aviat se podria declarar d'interès social l'ampliació de certa indústria llucmajorera ubicada a zona rústica.

El més fotut de l'assumpte és que tots els que tenen un negoci a zona no urbanitzable, i no han pogut arribat a les cadires que enrevolten el gavet, possiblement ni se'ls declararà d'interès social, ni se'ls farà «els ulls grossos».

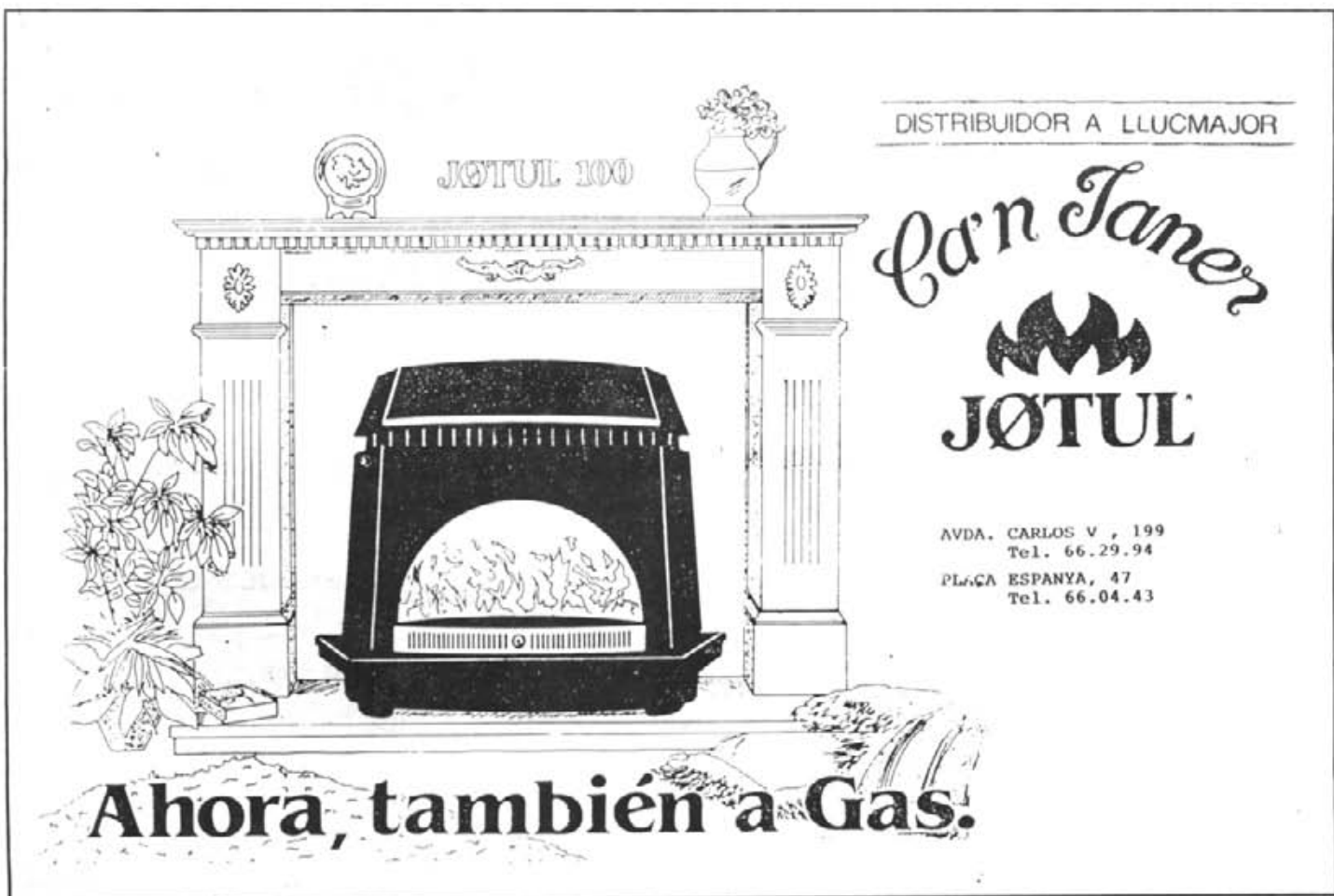
Aquest camí és el correcte perquè hi hagi demanda de solars a aquest polígons que s'eternitza, i del qual ja ni se'n parla.

Darrerament el Sr. Batle està com a nerviós, se sent perseguit i manifesta públicament que «la revista» va per ell.

Amb l'ànim de calmar-lo l'òliba li vol fer unes quantes reflexions:

El tracte que té «Llucmajor de pinte en ample» cap a vostè és millor que el que tengué amb el Sr. Miquel Clar, o amb el Sr. Antoni Zanoguera, ja que les vegades que critica actuacions de les quals, com a batle se'l podria considerar responsable, ho fa parlant del PSOE, del Sr. Tomàs o de l'Ajuntament i només contadíssimes vegades els tirs han anat cap a vostè. Això no és perquè tinguem una especial predilecció per la seva persona, ni que tenguéssim aversió als altres, sinó simplement perquè creim que moltes coses que passen per l'ajuntament, bones o dolentes, no són cosa seva.

No vegi bubotes per tot arreu. Pensi que posats a triar d'entre dues opcions, la manco dolenta. Es prengui les coses amb un poc més de filosofia, no es prengui això de batle tan seriosament. És veritat, com diu el refrany, que «qui a bona cadira seu, bona ventura l'espera» i no és manco veritat que «qui a casa d'altri està, o l'engeguen o se'n va».

JØTUL 100

DISTRIBUIDOR A LLUCMAJOR

Can Jansen
JØTUL

AVDA. CARLOS V, 199
Tel. 66.29.94

PLAÇA ESPANYA, 47
Tel. 66.04.43

Ahora, también a Gas.

CURSOS DE BALL DE SALÓ

I NIVELL

CADA DIMARTS, DE 8,30 a 10 H. AL
«SALON DE BANQUETES» DE CA'N TIA
TALECA

DURADA DEL CURS: 8 SETMANES
PREU TOTAL PER PERSONA: 4.000 PTS.

INSCRIPCIÓ I COMENÇAMENT
DEL CURS:

**DIMARTS, DIA 24 D'OCTUBRE
A LES 20 H.**

PERSONES DE TOTES LES EDATS

IV NIVELL

COMENÇAMENT:

DIJOUS, 19 D'OCTUBRE A LES 20 H.
CLASSES CADA DIJOUS DE 20,30 A 22 H.

PROFESSOR: MANUEL CASTELLÓ

VALS VIENES

TANGO

MAMBO

CHA CHA CHA

BOOGIE - BOOGIE

POLKA

SAMBA

BLUES

PASDOBLE

SWING

ROCK & ROLL

RUMBA

VALS INGLÉS

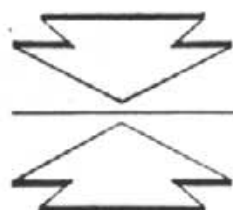
FÀBRICA DE SOBRASSADA SEBASTIÀ TABERNER MATAS

MI VIDA

ELS MOLINS

SUCCESSOR DE TRIAS

C/. Bisbe Jaume, 50 - Tel. 66 04 46 - LLUCMAJOR

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

LLUCMAJOR

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

de pinte en ample

amb el

Real Mallorca

Els socis i aficionats que som de «Poble»

El Mallorca compta amb nombrosos seguidors a la Comarca llucmajorera

Joan Quintana

SABER RENUNCIAR A L'EQUIP DE LA NOSTRA VILA

Molts són els aficionats al Mallorca, molts són socis que cada diumenge es dirigeixen al Lluís Sitjar des d'una distància considerable. Són els socis i seguidors mallorquinistes dels pobles de l'illa i aquest ja és un costum que al pas dels anys s'ha fet tradició.

De sempre, el Reial Mallorca gaudeix de simpatia als nostres pobles encara que l'equip local militi a categoria nacional o regional. en el fons, l'equip representa l'illa i els mallorquins i residents som conscients que l'equip del nostre poble -que en alguns casos no arriba als cinc mil habitants- té uns límits i, en cap moment, pot ser representatiu més enllà de la mar.

Mereixen un homenatge aquests aficionats que no només els costa l'entrada, poder veure un partit del Mallorca, sinó deixar la taula a les dues del migdia, agafar el cotxe, fer un llarg camí i estar a les 3'30 en el camp i aplaudir aquest equip que ens representa més enllà de l'illa.

Que els socis i aficionats al Reial Mallorca siguin molts no significa en cap moment que renunciem al nostre equip, al que representa el nostre poble o ciutat. El Mallorca compta, per exemple, en la nostra comarca llucmajorera amb gran nombre de seguidors i molts són socis del C.D. Espanya o de la U.D. Arenal al mateix temps que ho són

del Mallorca. I aquests aficionats ens mereixen un respecte i en aquest cas un homenatge.

Per això, va bé que la directiva del Reial Mallorca tenguí esment d'aquests aficionats i les relacions amb els pobles respectius. El nom pesa i l'amor que se sent cap a l'equip vermell encara pesa més. Els aficionats, els que cada diumenge, són en el camp s'han fixat en més d'una ocasió que les penyes, els grups d'amics, que porten les pancartes, ens recorden noms com: Lloseta, Llubí, Esporles, Binissalem, S'Arenal, Llucmajor, etc. i això no significa que aquests pobles no tinguin equip i no l'apreciïn, sinó que significa que també «som del Mallorca».

EL MALLORCA ÉS L'EQUIP DE L'ILLA

Els que som de poble avui ens congratulam d'aquest nou ascens aconseguit pel Mallorca. Els que som de poble i deixam la família els diumenges a la taula, sense gairebé ni menjar perquè el partit comença prest, volem el Reial Mallorca entre els millors.

Els que som de poble i socis i aficionats per doble partida, perquè l'equip del nostre poble també compta molt, som conscients que la política del Mallorca ha de ser d'amistat entre tots els clubs, aglutinant forces, sense cap favoritisme ni partidisme. El Mallorca és l'equip de l'illa, no només de Palma i això és molt important i ha de responsabilitzar encara més als

que actualment dirigeixen l'equip degà.

Crec que represent el sentir de tota l'afició dels nostres poble si en nom seu, faig vots perquè en breu temps, ten-

guem el R.C.D. Mallorca consolidat a la Divisió d'Honor. Així el mejar i el cotxe dels diumenges -que no fa horeta- se farà més lleuger. Els aficionats al futbol dels

nostres pobles estam amb el Mallorca i no renunciem per res a l'equip que representa o duu el nom del propi poble. Però, les dues coses són compatibles,

molt compatibles. Encara més, com més s'aprecia l'equip titular del poble, més s'aprecia l'equip que ens representa més enllà de l'estimada roqueta.

TALLER MECÀNIC

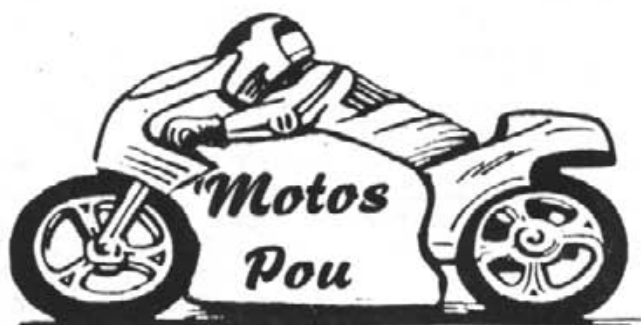

J. TOMÀS

REPARACIÓ D'AUTOMÒBILS

C. Antoni Maura, 50
Tel. 66 14 72
LLUCMAJOR

VENTA DE MOTOS y CICLOMOTORES TALLER SERVICIO POST - VENTA

Carrer Músic Joan Xamena, 16 LLUCMAJOR

DERBI

SUZUKI

Kawasaki

RIEJU

aprilia

HONDA

YAMAHA

VESPA - VESPINO

G.A.C.

Futbol d'empreses

«Tropical»: més de calç que no d'arena

Continuant amb la il·lusió de sempre, un any més, el restaurant «Tropical» ha començat la singladura del campionat empresarial integrat al grup B.

En aquests moments, hi ha cinc encontres disputats i els resultats encara que força positius, amb la pèrdua del partit contra el Ferriolenc al seu camp, es va perdre la imbatibilitat i la primera derrota es va consumir.

Vet aquí els resultats:

2-9-89

TROPICAL, 2-Pizz. Bar. Rt. S' Amagat, 1

9-9-89-

TROPICAL, 2-Jambar, 1

16-9-89

Tot Sport, 2-TROPICAL, 2

Gols: Magaña i Vich

23-9-89

TROPICAL, 6-Prefama, 1

Gols: Magaña, M. Mas, Comino (2), M. Jaume i Vich

30-9-89

Ferriolenc, 3-TROPICAL, 2

Gols: M. Jaume, Jeroni Tomàs

Una trajectòria bona, potser solament oblidar l'encontre contra el Ferriolenc, ja que la pèrdua dels punts no reflexa en cap moment la justícia del resultat i menys els mèrits de l'equip vencedor. A la primera part el Tropical guanyava de 0-2, un penaltie fallat i nombroses ocasions clares no encertades. A la segona, el mateix que a la primera a més d'un tir al pal. Quant al Ferriolenc cal apuntar-hi, a part de fer tres gols, de quatre ocasions. Són coses del joc, de qualsevol joc....

Esperem que els propers encontres es gaudirà de millor sort.

Ah! i cal esmentar que com ANYS enrera, ja han començat els sopars de companyonia entre el plantell del R. Tropical, si bé el president ha dit que no tomara parar taula si es perden partits tan incomprensiblement.

Esperem que no sigui així.

Jaume

**FOTO ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITÀRIA**

C/. d'Es Vall, 21 - Tel. 66 00 29

i

C/. Maria Antònia Salvà, 38 - S'ARENAL (MALLORCA)
Tel. 26 74 50 - 54 - FAX: 26 90 00

SORTEGEN AQUEST MES

UN CAP DE SETMANA A

LONDRES

PER A UNA PERSONA

CANÀRIES

Aviò, hotel i trasllats, 8 dies ..... **30.500 pts.**

PARIS

Aviò, hotel i trasllats des de ..... **45.400 pts.**

CIRCUIT ITÀLIA

Aviò, hotel i trasllats, 10 dies ..... **58.000 pts.**

EGIPTE

EGIPTE + CREUER

Preu: **174.500 pts.**

Nom _____

Domicili _____

Ciutat _____

El sorteig se celebrarà el darrer dia hàbil de cada mes davant notari. Els treballadors de «Viatges Xaloki» i els col·laboradors de «S'Unió de S'Arenal» no podran participar en aquests sorteigs.

Envia aquest retall a

Viatges Xaloki: C/. Maria Antònia Salvà, 38
S'ARENAL

Ciclisme

Joan C. Tomàs ha estat el gran triomfador a Lluçmajor

«VI Trofeu Jaume Salvà»

El Club Ciclista Lluçmajor va organitzar el VI^è Trofeu Jaume Salvà, amb motiu de l'arribada de les Fires. Aquesta carrera, dividida en dues proves, eliminació i puntuació, es va realitzar en un circuit urbà de la nostra ciutat amb una participació nombrosa de ciclistes (un total de 29 entre aficionats i juvenils), amb 15 corredors locals i tres fèmines.

Va ser una carrera ben interessant i l'equip SANICALOR va esgotar el corredor Joan C. Tomàs (CESADEN). L'ex-

campió nacional Juame Riera es va anotar la victòria i el juvenil Miquel Riera va quedar en tercera posició, davant de Joan Caldentey i el juvenil Àngel Gomila.

Quant a la prova de puntuació cal dir que els corredors Mir, Sampol (Sanicalor) i Pujol, feren una escapada i tots esperaven que Joan C. Tomàs iniciés la persecució i aprofitar-ne el cansament però aquest ciclista va saber esperar perquè el grup massiu de ciclistes agafés els fugats.

D'aquesta manera Joan C. Tomàs va acumular els punts necessaris per desplaçar en Juame Riera del Primer lloc de la general, i es va adjudicar de manera ben merescuda aquest XI Trofeu «Jaume Salvà».

Jaume Riera va quedar segon de la general i el cinquè de la prova. Dins el grup de juvenils,

A. Gomila es va imposar després que el seu màxim rival, M. Riera, hagués d'abandonar la carrera, i d'aquesta manera es va classificar

en cinquè lloc de la general.

RESULTATS

Eliminació:

- 1er J. Riera (Sanicalor)
- 2^{on}. J. C. Tomàs (CESADEN)
- 3er M. Riera (Sanicalor)
- 4^è J. Caldentey (Torrens)
- 5^è A. Gomila (Gomila)

Puntuació:

- 1er J.C. Tomàs amb 14 punts.
- 2^{on} M. Mir (Calmarí) 14 p.
- 3er A. Abraham (Brasilía). 9 p.
- 4^è R. Sampol. 8 p.

HAMBURGUESES

- «PERROS»
- «PINCHOS»
- «PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...
Obert tots els dies

**Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables**

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

Cafeteria

CA N'EUSEBIO

- Entrepans
- Tapes Variades
- Pop a la Gallega

Ronda Ponent, 14 - Tel. 66 22 95 - LLUCMAJOR

SERVEI D'AIGUA A DOMICILI
CISTERNES DE VARIES CAPACITATS
MOTOR ELEVADOR D'AIGUA
AIGUA PROPIA DE SON EIXIDA
CAMIONS GRUA

TRANSPORTS MANRESA

Carr. Campos, s/n - TALLERS BERTON - Tel. 66 08 92
Particular: La Estrella, 13 - Telèfon 66 06 40
LLUCMAJOR

S'ARENAL: C/ Platja - Telèfon 26 65 95

5^a J. Riera (Sanicalor) 5 p.

General:

1er J. C. Tomàs. Amb 86 punts.

2^{on} J. Riera. 79 p.

3er M. Mir. 76 p.

4^a A. Abraham 76 p.

5^a A. Gomila. 73 p.

6^a R. Sampol. 71 p.

7^a M.A. Cirer (Brasília) 65 p.

8^a J. Caldentey. 64 p.

9^a G. Melis (Gomila). 60 p.

10^a D. Monserrat (Brasília). 57 p.

1er M. Roig

2^{on} M. Gual

3er S. Tobarías

FINS A 36 ANYS

1er J. Prohens

2^{on} F. Ruiz

3er J. Quintana

FINS A 49 ANYS

1er A. Tobarías

2^{on} J. Molina

3er F. Calderon

MÉS DE 50 ANYS

1er J. Salvà

2^{on} M. Caldés

3er P. Benítez

FÈMINES

1^a M. Cantallops

2^a I. Maimó

3^a C. Girón

PUNTO I FINAL

Per acabar volem felicitar els responsables de la prova per la perfecta organització així com a tots els col·laboradors. Policia Municipal i ràdioaficionats que varen fer possible l'èxit d'aquestes carreres.

Joan Carles Tomás, gran triomfador

**RESULTATS DE LES PROVES
CELEBRADES PER ALS CICLISTES
LOCALS**

1er (Fins a 12 anys) M.

Banus

2^{on} J. Tobarías

3er M. Tobarías.

FINS AL 15 ANYS

Graboplast

**ROTULOS LUMINOSOS Y GRABADOS
EN GENERAL
PLASTICOS - LATÓN - NEON
CARTELERIA PARA HOSTELERIA**

Cra. Llucmajor - S'Arenal - Tel. 66 10 10 (LLUCMAJOR)

Llucmajor
de pintes en ample

**PEDRO
CANTALLOPS
LLADO**

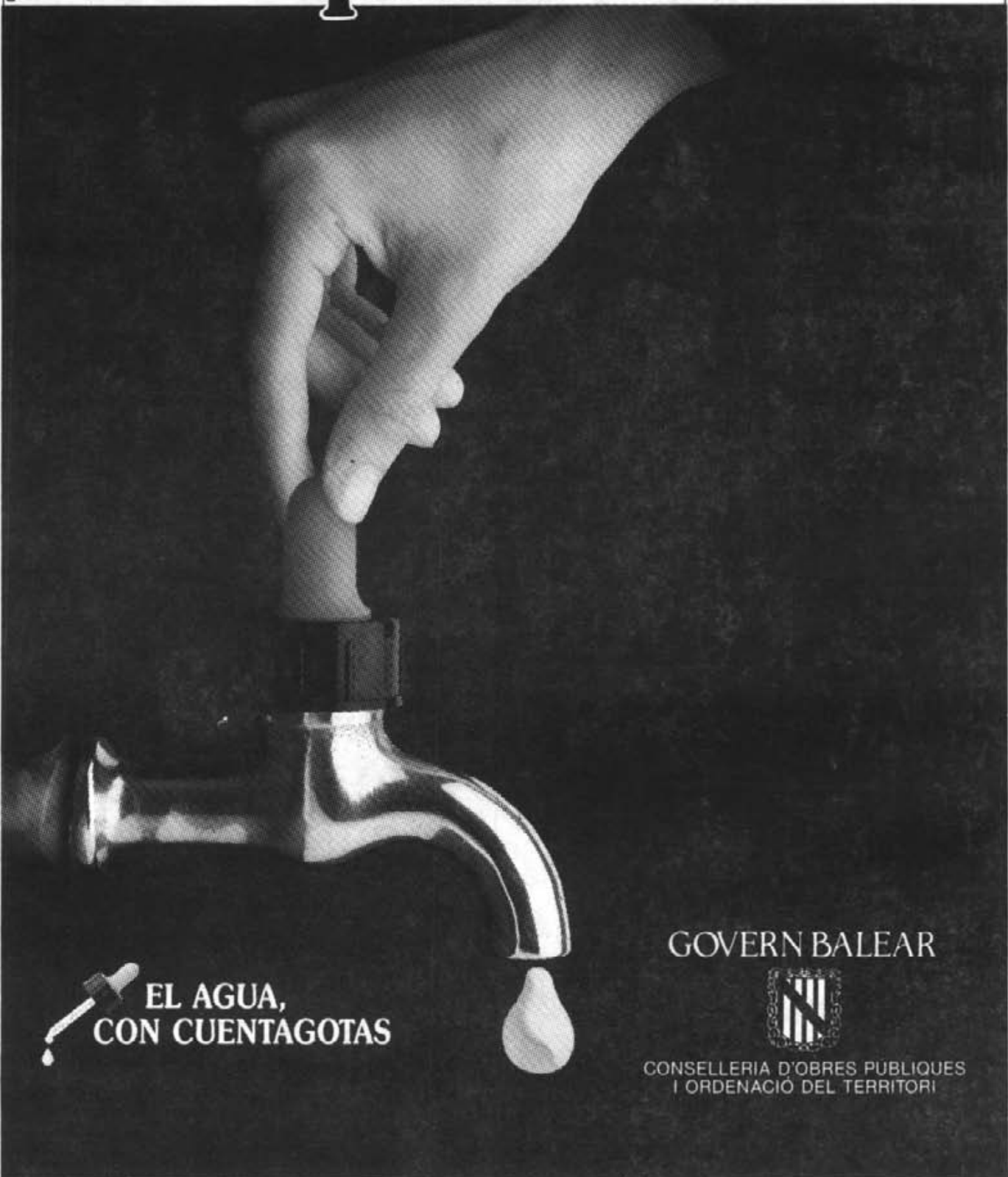
PINTURAS AUTOMOVILES

Ronda Migjorn, 164 - Teléfono 66 08 89
LLUCMAJOR (MALLORCA)

**Cuando se acabe,
se acabará
para todos.**

STUDIO 22

**EL AGUA,
CON CUENTAGOTAS**

GOVERN BALEAR

**CONSELLERIA D'OBRES PÚBLIQUES
I ORDENACIÓ DEL TERRITORI**

Caça de ca eivissenc

Per les Fires, la Societat de Caçadors de Lluçmajor, sota el patrocini de l'Ajuntament, organitza una caçada de conills amb ca eivissencs.

Les proves es realitzaran dia 10 i la concentració dels participants tindrà lloc als talaiots de Capocorb. Allà es sortejaran els llocs on pertot anar a caçar a cada un dels participants.

Com que creim que aquest tipus de caça no és dels més coneguts, ens hem posat en contacte amb el Sr. Miquel Manresa, President de la Societat de Caçadors de Lluçmajor i un dels fundadors d'aquesta entitat, per poder explicar-nos com és aquesta modalitat de caça.

- Com es realitza aquesta competició?

- Aquesta modalitat és una lluita entre dos animals, l'home només intervé com a preparador d'un d'ells (el ca) i en alguns casos, com a director de les activitats que desenvoluparan els sis cans que formen l'equip. L'home no va armat, no caça. El caçador és l'animal.

- Quin sistema de qualificació teniu?

- Cada equip té dos jutges, un posat pels participants i un per l'organització el qual és un bon coneixedor de la finca en la qual es caça. Els jutges posats pels participants es sortegen així com s'ha fet amb les diferents possessions on es realitzarà aquesta modalitat.

Aquests jutges són els qui prendran nota del nombre de conills trobats i el nombre dels agafats, així com quants n'ha agafat cada ca o cussa. El

temps de competició dura devers tres hores i mitja. A més de donar trofeus als equips guanyadors també tendran premi el ca i la cussa que més conills hagi agafat. Durant el temps de competició només el

que s'ha presentat com «el caçador» podrà donar ordres a les cusses.

Si alguna altra persona ho fes, els jutges haurien de penalitzar l'equip, una penalització que en cas d'empat seria decisiva.

- Hi participaran molts de cans?

- N'hi sol haver devers set o vuit equips de sis cans cada un.

- Es deu agafar una conillada...

- S'agafen molts de conills, els quals es donen a l'amo de la finca on ens ha estat permès de caçar. En cas que no els vulguin, els donam a la Residència

de la III^a edat del poble.

- I ja que heu parlat de les finques, no teniu dificultat per trobar-ne?

- Cada any hi ha hagut senyors que ens han cedit les possessions per anar-hi a caçar. Solem anar a Betlem, Capocorb Nou, Capocorb Vell, Ses Agulles, Cas Frares, Guàrdia, Es Maideu, Son Mut, Marola, Son Marrano i d'altres.

- Molt bé, Sr. president. Esperem que la caçada sigui un èxit i que els residents de l'edifici per a la III^a edat, el dia de la Darrera Fira puguin disfrutar d'un dinar de reis.

I. Barceló

Ven y compruébalo en tu Concesionario Ford.

MIQUEL MAS

Servei Oficial

Carrer Ciutat s/n - Tel. 66 01 25 - LLUCMAJOR.

Restaurante-Asador
LLUCMAJOR

Avda. Carlos V
Esq. Carretera Campos
Teléfono 66 04 89
LLUCMAJOR
(Mallorca)

**PISCINA, TERRASSA
I MENJADOR D'ESTIU**

*Especialitat en carns al forn
i a la brasa*

**LOCAL PER A NOCES I
COMUNIONS**

La Palmera

DETERGENTES Y DEPURACION AGUAS

Historiador Terrasa, 37

Teléfono 66 04 69

LLUCHMAYOR - Mallorca

OPTICA MONSERRAT

(Òptic Diplomat)

TALLER PROPI

Plaça Espanya, 4 - Tel. 66 05 10

Novetats MONSERRAT

*Confecció, gènere de punt,
perfumeria, llenceria*

**GAVINETERIA
ORDINAS
FABRICACIÓ PRÒPIA
FERRETERIA**

*Carrer d'Es Vall, 128 - Tel. 66 05 80
LLUCMAJOR*

NAIXEMENTS

Arturo Tugores Saiz, fill de Jaume i Margarida, nasqué el 30/8
 Pere Tomàs Noguera, fill de Pere i Francisca, nasqué el 5/9
 Sara Chamizo Juzgado, filla de Josep i Encarnació, nasqué 1/9
 Josep Castell Aulet, fill de Josep i Maria Coloma, nasqué el 12/9

MATRIMONIS

Jesús Montalbán Molero y Pilar Gómez Nicolau, es casaren el 26/8 a l'església de Sant Bonaventura.

Miquel Riutort Riutort i Catalina Bover Frau, es casaren el 12/8 a l'església de Gràcia.

Andreu Diego Rigo Puigcercós i Damiana Perelló Sastre, es casaren el 4/6 a l'església de Gràcia.

Joan Molina Juan i Isabel Salvà Tur, es casaren el 2/9 a l'església de Sant Bonaventura.

Jaume Pujol Consentino i Rufina Cano Comino, es casaren el 19/8 a l'església de Sant Bonaventura.

Ginés Antoni Rosa Ramon i Pilar Pavón Calderón, es casaren el 2/9 a l'església de la Lactància.

Manel Navarro del Hoyo i Marga-

rita Ramos Burón, es casaren el 15/7 a l'església de Sant Miquel.

Francesc Xavier Moragues Amengual i Lluïcia Pericàs Salvà, es casaren el 9/9 a l'església de Gràcia.

DEFUNCIONS

Jerònnia Jaume Romaguera, morí dia 30/8 als 85 anys

Sebastià Garau Tomàs, morí el 1/9 als 73 anys

Francesc Adrover Mulet, morí el 2/9 als 55 anys

Joan Cerdo Sastre, morí el 6/9 als 84 anys

Pedrona Garau Puig, morí el 6/9 als 85 anys

Bàrbara Bover Puig, morí el 9/9 als 73 anys

Catalina Mayol Ros, morí el 12/9 als 94 anys

Pere Joan Noguera Servera, morí el 14/9 als 80 anys

Damià Monserrat Boscana, morí el 19/9 als 84 anys

Joan Ramis Mut, morí el 21/9 als 83 anys

Antonio Ferrer Salvà, morí el 23/9 als 90 anys

MALLORCA, MAGRADES

Mallorca ens agrada
 neta, ens agrada
 verda, pura i natural. Neta a
 les platges, als boscos, als
 pobles, ciutats i carreteres.
 Amb aigües cristal·lines i
 sense incendis forestals.
 Mallorca ens agrada guapa.
 Cuida Mallorca de la mateixa
 manera que cuides ca teva.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

P'es forat d'es moix

Hi ha molt de moviment pel poble. S'atraquen les eleccions.

Telèfons més útils

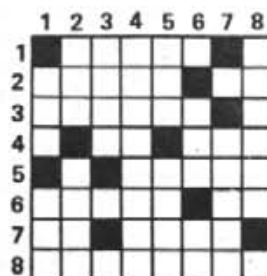
Ajuntament (casa de la Vila)	66.00.50
Ajuntament (hores oficines)	66.26.50
Ambulància (Creu Roja)	20.01.02
Ambulatori	66.14.11
Assistents socials	66.04.93
Bombers (servei centralitzat)	085
Creu Roja	20.01.02
Guàrdia Civil	66.01.61
Polícia Municipal	66.17.67 - 66.17.63

Apotecaries de torn Octubre

Del 2 al 8 Dn. Monserrat Pons
Del 9 al 15 Dn. Joan Mir
Del 16 al 22 Dn. Miquel Cirera
Del 23 al 29 Dn. Sebastià Gamundí

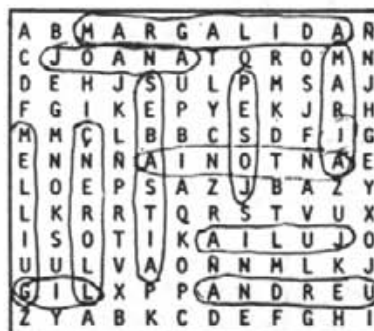
MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS.—1. Infinitiu de la forma verbal "donava". 2. Conjunt de pins. Afirmació. 3. (Al revés) 1.ª persona singular del futur simple del verb parar. 4. Inicials de Carles Riba. Mascuclí de somera. 5. (Al revés) antònim de claror. 6. 3.ª persona singular del present d'indicatiu del verb pescar. Aliment fet de farina. 7. (Al revés) nota musical. (Al revés) expressió que empram quan volem fer partir una mula, somera, etc. 8. 1.ª persona singular del futur simple del verb coronar.

VERTICALS.—1. Part del cos humà que solem cobrir amb un calçotí. (Al revés) part del cos sobre la qual molts d'homes duen un capell. 2. Infinitiu de la forma verbal "diré". Fruita grossa que té la popa blanca i dolça, relacionada amb la síndria. 3. (Al revés) arma d'artilleria que llança bombes. 4. Forma de creació literària que consisteix en narrar o contar fets, accions. 5. Adverbi de temps que significa "en aquest moment". Es tot allò que ens menjam dels animals i que cobreix els ossos. 6. 1.ª persona singular del present d'indicatiu del verb passar. (Al revés) terminació de l'infinitiu de la 1.ª conjugació. 7. Menjada que es fa quan arriba el vespre. 8. (Al revés) 1.ª persona plural del present d'indicatiu del verb afegir.

Solució Sopa de Lletres del més d'agost

SANEAMIENTO
CALEFACCION

GABRIEL OLIVER

INSTALLACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

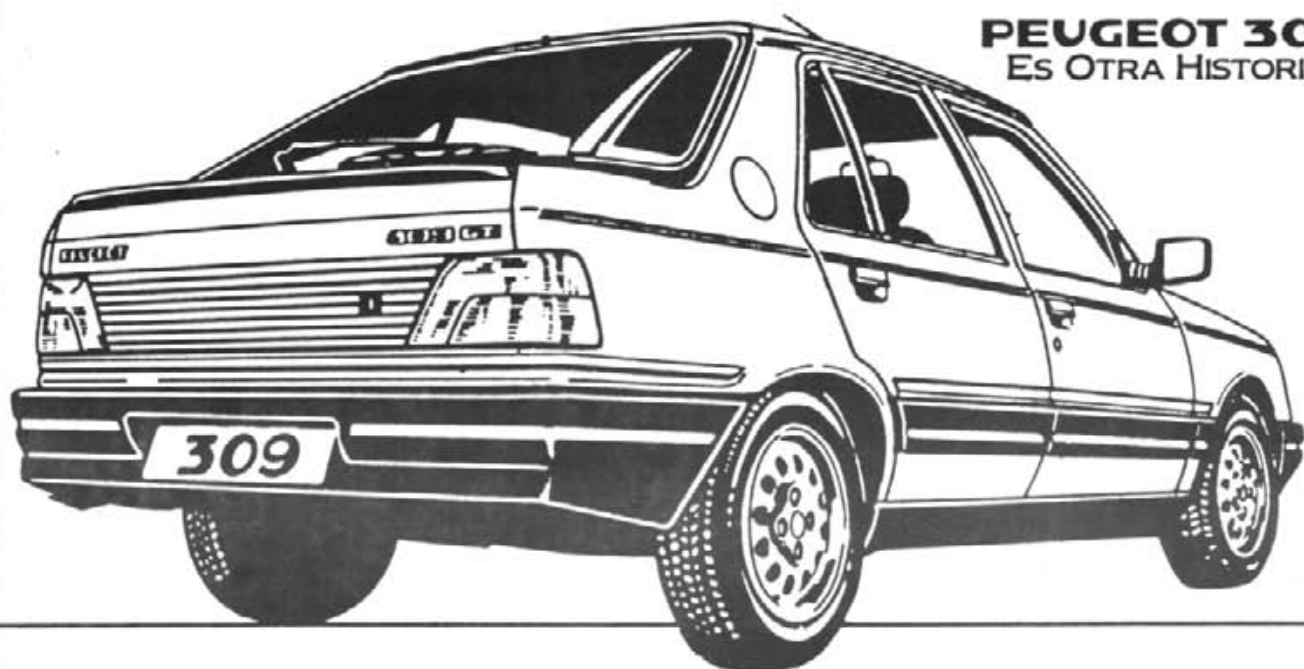
CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR
Tel. 66 24 90 (Dímarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

AQUI TENEMOS EL NUEVO PEUGEOT 309, COMO TU LO QUIERES.

- Nuevo exterior como tú lo quieres: más práctico y actual, con plano de carga rebajado para un mejor acceso al maletero.
- Nuevo interior como tú lo quieres: más cómodo y atractivo.
- Nuevo salpicadero como tú lo quieres: más ergonómico e integrado.
- Nuevo equipamiento como tú lo quieres: más completo y atractivo.

PEUGEOT 309
ES OTRA HISTORIA

AGENTE OFICIAL
TALLERES MARINA
C/. Marina, 104
Exposición y Venta:
Ronda Migjorn, 80
LLUCMAJOR

AUTOMOVILES COLL
Gran Vía Asima, 16
Polígono Son Castelló
C/. Nuredduna, 12
PALMA

su concesionario
PEUGEOT TALBOT

SEAT**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.****Cra. S'Arenal s/n - Tel. 66 02 34***Seis récords mundiales de velocidad*

El Corrado a 260 km/h

Anticipándose a su presentación oficial, Volkswagen ha establecido con el Corrado G 60 seis nuevos récords mundiales de velocidad en la categoría de vehículos de gasolina sobrealimentados con una cilindrada comprendida entre 1.500 y 2.500 cm³.

Desitjam unes bones Fires als nostres clients, amics y visitants i aprofitam l'ocasió per a convidar-vos a l'exposició de Fires a veure els nous models de la gamma 89

SERVICIO**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.**

Carretera Arenal, s/n. - Tel. 66 02 34
Llucmajor
(EDIFICIO SEAT)

Es complau en oferir-vos els seus serveis de venda, reparació i recanvis de:

MOTOCICLETES: **YAMAHA, VESPA, DERBI APRILIA**

CICLOMOTORS: **DERBI, VESPINO, PUCH, MOBILETTE, RIEJU, PEUGEOT**

BICICLETES: **G.A.C., DERBI, BH, ORBEA**

MOTOSERRES: **STHIL, HOMELITE**

MOTOCULTORS: **MOLLON**